

VILNIS

Lithuanian Peoples Daily—Lietuvių Liaudies Dienraštis

Amerikos Raudonasis
Kryžius Veda Vajų.
Remkime Jį Aukom

„Vilnius“ Jubilieaus
Proga Gaukime 300
Naujų Skaitytojų

VOLUME XXVI, NO. 89.

SEŠTADIENIS, BALANDŽIO (APRIL) 14, 1945.

KAINA TRYS CENTAL

KASDIENĄ —

Draugų Užuojauta
Veidmainių Ašaros
Prez. H. Truman
FDR Šeima

Maršalas Stalinas, premieras Churchill, gen. de Gaulle, Čiang Kai-šek reiškia gilius užuojautus Amerikos valdžiai, Mrs. Roosevelt ir šios šalies žmonėms, netekusiems savo didžio vado.

Churchill pasireiškia, kad prezidento Roosevelt mirtis yra skaudus nuostolis britų tautai ir laisvės reikalui visose šalyse. Roosevelt mirtis yra skaudus nuostolis britų tautai ir laisvės reikalui visose šalyse. Roosevelt mirtis yra skaudus nuostolis britų tautai ir laisvės reikalui visose šalyse.

Tie, kurie niekieno prezidentu Rooseveltą ir sabotavo jo darbą, taip pat nusiduoja esą gedulo apinti. Hearsto laikraščiuose, taip pat ir McCormico tilpo veidmainių editorialais. Tie šiandien verkia, o rytoj jų liežuviai vėl susimobilizuos kovoję prieš Roosevelt idėjas, politiką ir idealus.

Likimas taip lėmė, kad Rooseveltui mirus, prie valstybės vairo atsistos Harry Truman. Jis buvo geras Roosevelt bendradarbis. Jis yra kuklus „bizinis“ nusiteikęs žmogus.

Harry Truman pažadėjo eiti Roosevelto keliu. Šios šalies demokratija tikės, kad jo pasizadėjimas yra prieštarka. Gerai, kad jis tuoj patvrėkė, jog San Francisco konferencija nebus atidėta.

Šio gilaus liūdėsio valandėje prezidento Roosevelt šeima užsisako taip, kad ji verčia didelis pagarbos. Keturi Roosevelt sūnūs yra karu frontuose, Mrs. Roosevelt sako: Nemilytik apie mus! Šios šalies žmonių liūdėsis, pasaulio liūdėsis jai yra reikšmingesnis.

Japonų radijas filosofuoja: „Amerika suminkio savo istorines laisves, pačiuslama Rooseveltą į Baltuosius Rūmus ketrivart terminui.“

Visai ne taip. Amerika savo laisves nesunaikino. Prezidentui Rooseveltui vadovaujant, Amerika laigia naikint Japonijos imperializmą.

Berlyno radijas linkęs spekuliuoti, kaip prezidento mirtis atsiliesp ant Amerikos užsienio politikos.

Politika bus ta pati. Išstaikyt priešų jėgas! Naciams nebus duota nei valandėlė atsikvėpt.

Roosevelto šeima giliai sulėdus šaknis Amerikos istoriją. Pirmasis Rooseveltas — Claes Martenszen van Roosevelt — atvyko Amerikon 1613 metais. Jis apsigyveno New Yorke, kuris tuomet vadinosi New Amsterdam.

F. D. Rooseveltas, kaip ir jo pranakėdai, buvo turtingas žmogus. Bet turta jis nestatė pirmo vietoj.

Jis sakė, kad karu metu ir bağočiausias žmogus užtenka \$25.000 pajamų.

Ekonominiai rojalistai nušvilpė jo propoziciją.

Savo pranešime Kongresui, 6 d. sausio, 1942 m., prezidentas Rooseveltas sakė: „Mes turime saugotis pasidalinimo tarpe mūsų ir Jungtinių Tautų.“

Tolbuchino Armija Paėmė Vienną

9-toji ARMIJA ATKIRTO DANIJĄ; TIK 45 MYLIOS NUO BERLYNO

Ruhr Apsupime Amerikiečiai Suėmė 30,000 Belaisvių. 75,000 Patys Pasidavė

PARYŽIUS, bal. 13.—Amerikiečių devintoji armija jau tik 45 mylios nuo Berlyno. Žaibo greitumu pasiviriusi iki Elbe upės ši armija apsupo visą Daniją ir vokiečių portus Hamburge ir Lubecke.

Amerikiečių patuliai pastatyti per šimtų mylių prie Elbe upės krantų. Sovietų užimtos linijos tik 90 mylių į rytus nuo Amerikos jėgų.

Jankių devintoji armija taipgi užėmė Duisburgą. Trečioji armija paėmė Erfurtą, pasiekė gatves miesto Jena. Nuo Leipzig ši armija tik 18 mylių; nuo Čekoslavakijos 34 mylios.

Generol Courtney H. Hodges pirmieji pulkai pasiekė Weisse upę, dvi mylios nuo Zeitz. Trečiosios armijos artilerijos pulkai jau netoli nuo šio miesto.

Kareiviai ir amunicija plaukė per Elbe upę. Tankų divizija taipgi koncentravo jėgas paskutini kelionėj ant Berlyno.

Keturios amerikiečių armijos suėmė jau 30,000 belaisvių. Pirmoji armija viena vakar paėmė 25,148 Ruhr apsupime. Čia jau tik pusė originalio nacių skaitlavinio belkio. Apie 75,000 iš 150,000 patys pasidavė. Britų armija suėmė 3,000, francūzių 1,000 ir septintoji paėmė 2,500.

Pirmoji amerikiečių armija varėsi link Leipzig iš šiaurvakarių. Vokiečių komunikatas sako, kad amerikiečių tankos mušasi 15 mylių nuo Leipzig, perėję viduramžių katedrinių miestų Merseburg.

Kanadiečiai prasimušė į Olandų miestą Arnhem su 89,000 gyventojų.

Tardys Rumunijos Karo Kriminalistus

BUCHAREST, bal. 13.—Liaudies tribunalo vyriausias tardytojas Avram Bucaci pranešė, kad Rumunijos karo kriminalistai bus tardomi bėgęse sekančių dviejų savaitių. Šio teismo seniausia laukė laidis.

Jau iškėjusių 850 liūdytojų buvo išlaisvinti. Tie liūdytoji dėlei 30 kaltininkų. Kita grupė susidūrė iš buvusio Rumunijos diktatoriaus Marsalo Ion Antonescu draugų. Antonescu buvo pabėgęs į Vokietiją, bet tapo pagautas.

Wallace Šmarkiai Sukrėstas

WASHINGTONAS, bal. 13.—Komercijos sekretorius Henry Wallace naujojo prezidento prisaidinimo ceremonijoje taip susijaudino, jog turėjo būti išvestas iš kambario. Jį išvedė valstybės sekretorius Stettinius. Roosevelt mirtis skaudžiai paveikė į Wallace.

Mirusio vado įsakymas niekad nereikia pamiršti. Nacionalie vienybę vidų šalies ir draugikė santykiai su Taltkiniais — štai pagrindas mūsų politikos. L. Prūseika.

ŠIANDIEN GEDULO DIENA

Prezidentas Harry S. Truman paskelbė šeštadienį, balandžio 14 dieną, gedulo diena per visą šalį pagerbimui šviesios atminties vėlionio, buvusio Jungtinių Valstijų prezidento Franklino Delano Roosevelto.

Panašią proklamaciją išleido Chicago's majoras Edward J. Kelly.

Atsižvelgiant į tai ir išreikiant pagarbą vėlionio atmintinai, taipgi užuojauta jo šeimai ir visal Amerikos liaudžiai, Vilnius raštine šiandien bus uždaryta visą dieną.

TRUMAN PASKELBĖ LIŪDĖSIO DIENĄ

Prezidentas Truman paskelbė šiandieną kaip liūdėsio dieną visų šalyj. Prašo visų susirinkti ir atiduoti savotiškų būdu pakulting pagarbą. Nors jis mirė, bet jo drąsa gyvens ir rodyk šiek tiek joki pavai, kokio jis trošk matyti; pasaulį be karų, be skurdo.

Vėlionio Roosevelto lavonas jau keltyje į šalies kapitolijų. Lidotuvės įvyks pirmadienį.

Zaibo Greitumu Pasklidio Pareiskimai

Prezidentas Winston Churchill užuojautus pranešime Roosevelt liūdėsio sako:

JANKIAI ANT BOHOL SALOS ŽEMŲNO

MANILA, bal. 13.—Amerikiečių jėgos šiandien kaujai ant paskutines iš didžiųjų Filipinų Salų japonų okupacijos. Jie pasiekė pietvakarių kampą Bohol salos, tarp Cebu ir Leyte salų, centralinį Filipinų dalį perėję trečiądienį. Japonų jėgos silpnos.

Japonai Paleido Raupuočius, Bepročius

OKINAWA, bal. 12.—Japonai pasitraukdami atidarė ligitoninį vartus ir išleido bepročius ir raupuočius. Raupuočiai ir bepročiai išbėgiojo po Okinawos kalnus, kaip praneša Maj. Ch. G. Sweet, Amerikos militarinės valdžios narys.

Armijos Viršininkai Sako, Karas Greit Baigsis

WASHINGTONAS, bal. 13.—Armijos viršininkai vakar išsireiškė senatoriams, kad organizuoto karo pabaiga gali ateiti už kelių dienų. Užsakydami karu reikėmų į Europos sritį buvo žymiai sumažinti, kad pasistutus daugiau į Pacifiko sritį.

Korespondentai Paskutiniai Girdėję Rooseveltą

WASHINGTONAS, bal. 13.—Prez. Roosevelt paskutinis viešas pasirodymas buvo Baltos Namo Korespondentų Susiėnimo pokily kovo 22. Praskalbos Rooseveltas nesakė, tik baigiant pokily kelis žodžius tarė į susirinkusius.

BELAISVIŲ SUĖMĖ 130,000 GREIT PASIEKS BERLYNĄ

Vakar Dienos Mušiuose Nudėjo 4,000 Oficierių ir Kareivių Viennos Gatvėse

LONDONAS, bal. 13.—Stalinas praneša, kad Maršalo Tolbuchino trečioji ukrainiečių armija užėmė Vienną paimant belaisvėn 130,000.

Vienuolika tankinių divizių iškirto paskutinius nacių likučius, sumaikinant arba paimant 1,000 priešo tankų.

Šturmą Paėmė 71 Gyvąstį

OKLAHOMA CITY, bal. 13.—Smartkus šturmą, kilęs šioj ir aplinkinėse valstijose, paėmė 71 gyvąstį. Daug sužeista ir didelių nuostolių pridaryta. Arkansas valstijoje buvo lyry; do Morrisville, Mo., gyventojai nesturandami.

Oklahoma labiausiai nukentėjo. Čia užnušta 47 ir didelis skalėlis sužeista. Kiti nuostoliai dar nenustatyti. Apie trečdalis iš 3,000 gyventojų neteko namų. Armijos ir Raudonojo Kryžiaus skrybiai pasiuntė darbuotojų gelbėti nukentėjusius.

Roosevelto Žmona Lėktuvu Nuvykto į Warm Springs

PAEMŲS WASHINGTONO LĖKTUVU, Prezidento Roosevelto žmona pasiekė Fort Benning, netoli Columbus, Ga. Iš čia automobilium pasiekė Warm Springs apie 11:30 (CWT) vakar naktį. Pasiekus Warm Springs, Rooseveltienė tuoj vyko į „Mažąjį Baltąjį Namą“, kur Prezidentas mirė. Kartu su lavonu iš čia keliaus atgal į Washingtoną.

Bėgęse Šešių Mėnesių Mirė Trys Žymūs Vadai

NEW YORK, bal. 13.—Tik bėgęse šešių mėnesių su kelioniom dienom, mūsų šalies neteko trijų žymių piliečių. Alfred E. Smith, buvęs New Yorko gubernatorius, mirė 4 d. spalio, perėmtą metų; Wendell L. Willkie, republikonu prezidentinis kandidatas 1940 metais, mirė spalio 8 d., 1944; dar netekome šalies ir armijos vyriausio komandieriaus Franklin D. Roosevelto.

Kinijos Komunistų Delegatas Sako, Kinijoje Gali Kilti Civilis Karas

CHUNGKING, bal. 13.—Tung Pi Wu, komunistų delegatas į San Francisco konferenciją perspėja jog Kinijoje gali kilti civilis karas jei nebus sudaryta kondicinė valdžia.

San Francisco Konferencija Nebus Atidėta

WASHINGTONAS, bal. 13.—Vakar per radiją buvo prisimininta, jog Rooseveltui mirus, San Francisco konferencija gali būti atidėta. Iš Baltos Namo pranešė, jog prez. Truman autorizavę valstybės sekretorių Stettinius'ą laikyti konferenciją kaip nustatytą.

WASHINGTONAS, bal. 13.—James F. Byrnes, neseniai rezignavęs iš karo mobilizatoriaus pareigų, sakė mūsų prezidentą Truman ir pasiūlysių į pagelbą šiame krizyje sudarytam prez. Rooseveltui mirus.

Pirmas Kare, Pirmas Taikoj, Pirmas Liaudies Širdyje

Amerikos Jungtinės Valstijos neteko didžio prezidento, didžio karvedžio ir stratego, ištikimiausio liaudies draugo. Su Amerikos žmonėm giliu liūdesiu dalinasi visa demokratinė žmonija, nes prezidentas Franklin Delano Roosevelt buvo ne tik pirmajantis Amerikos patriotas, bet ir internacionalistas tikriausiai to žodžio prasme. Jis pats, savo širdim ir protu spūrkė sau nemirtingą paminklą visos žmonijos sieloje.

Maskvoj ir Londone, tolimojoj Kinijoje, visuose pasaulio kraštuose žmonės susikuopę giliaus liūdesio mintyse. **Bet tą gilią liūdesį nustelbia dar gilesni jausmai, dar gilesnis įsitikinimas, kad didesnio paminklo didvyriui nebus, kaip vykdymas jo idealų.**

Prezidento Roosevelt asmenybėje įsitūniję visa tai kas buvo geriausio ir tobuliausio Washingtone, Jeffersone ir Lincolnė. Jis ne tik paveldėjo geriausias amerikoniškas tradicijas. Jis ir jo vadovaujama demokratija, veikdama naujoviškos savybės, inėse Amerikos gyvenimam gaivinančią srovę naujų socialinių reformų. Jis buvo drąsuolis-novatorius.

Nors kilęs iš turtingos šeimos, prezidentas Rooseveltas buvo beturčių draugas ir priešas ekonominių rojalistų, priešas privilegijuotų viršūnių. Jo akys buvo nukreiptos į tą trečdajį Amerikos žmonių, "kurie prastai maitinami, prastuos namuos gyvena, prastai rėdosi." Jiems jis nešė Naująją Dalybę.

Atsiminkim, kokia tragiška buvo padėtis šioj šalyj, kada kovo ketvirtą 1933 metų jisai įžengė į Baltuosius Rūmus, apgalgęs didžios depresijos organizatorių Hooverj.

16,000,000 bedarbių. Krachas finansuose, krachas ekonominiame fronte, baimės siaubas politiniame fronte. Tuomet prezidentas Rooseveltas tarė: **Nepasiduokime baimės jausmams! Visų pirmiausia apgalėkime baimės ir panikos jausmą!**

Salis atskivėpė lengviau. Prasidėjo Naujosios Dalybos laikai.

Pradžioj jo prezidentavimo reakcijos jėgos buvo pritrenktos, bet greit jos atsipeikėjo. **Ir nuo to laiko, iki pat savo mirties, didysis demokratijos vadas turėjo gromties su reakcijos pajėgoms.**

Placiosios minios visuomet pasitikejo Rooseveltu, bet "turtinių ir išmintingų" visuomet žiūrėjo į jį, kaip į pavojingą radikālį. Tokių elementų buvo daug net jo locone partijoje. Jis buvo jiems svėtimas, kaip ir "išdavikas" savo klasės reikalų.

Prezidento pasimojimai socialinių reformų srityje buvo daug platesni, negu jo oficialės partijos rėmai. Štai kodėl jis tankiajai turėjo daryti kompromisus ir net traukties atgal.

Jei ne reakcinij elementų intrigos, užmačios, obstrukcijos, prezidento Roosevelt programa būtų buvusi pravesta daug gilesniu ir platesniu ruožu.

Franklin Delano Roosevelto testamentas šios šalies žmonėms: Sukurti Amerikoj tokią būklę, kur nebūtų nei skurdo, nei vargo. To testamentio vyriausias punktus: 60,000,000 darbių!

Prezidentas Rooseveltas buvo nepermaldaujamas fašizmo-hiterizmo priešas ir tuo pačiu sykiiu jis buvo Jungtinių Tautų architektas, persiėmęs giliausiu įsitikinimu, kad pasaulij galima apsaugot nuo kary.

Jo istorinis pareikšimas Chicagoje, spalio 5 dieną 1937 metų, iš esmės buvo pakelbimas karo fašistiniam agresoriams. Jau tuomet jis numatė didžią demokratinę tautų koaliciją. Ant nelaimės, didžiuo Amerikos politikų tuomet dar skendėjo iliuzijose, o daugelis jų buvo chamberlainiški nusiteikę, ir tikėjosi, kad agresorius galima užgerinti. Amerika oficialiai dar nebuvo kare, bet Roosevelto politika buvo aiški ir nuosekli: **Padėti**

Britanijai, padėti Sovietų Sąjungai, padėti Kinijai!

Pearl Harbor dienoje, jei ne literaliai tai faktiniai gimė didžioji Jungtinių Tautų koalicija. Kapitalistinė demokratija sudarė nepalaužiamą frontą su socialistine demokratija. Rooseveltas su panika ir su pasptiktinimu žiūrėjo į tuos išdavikiškus gaivalus, kurie skeidė nuodingas insinuacijas prieš Sovietų Sąjungą.

Jo kelionės Kairan, Teheranan, Casablancae, Jaltan dar labiau užgrūdino Jungtinių Tautų vienybę. Jis pasitikėjo mūsų Talkininkais, kai ir jie pasitikėjo juomi. Niekad jis nesusvyravo savo kategoriskam reikalavime, kad priešas turi besąlyginiai pasiduoti. Priešai jo neapkentė tokiau jau južumi, kaip jie nekentė mūsų ir "tarptautinių žydų".

Mūsų didysis prezidentas mirė, nesulaukęs pergales dienos, bet mirdamas jisai jau matė patekančią pergales saulę!

Mes netekome Kapitono, kuris vedė mūsų valstybės laivą per audras ir viesulus. Kapitonas mirė. Po audringos kelionės laivas artinasi uostan.

Prie vairo atsistojo prezidentas Harry Truman. Jo kabinete yra gabijų žmonija, ištikimų rooseveltiečių—Henry Wallace, Harold Ickes, Stettinius, Miss Perkins, Morgenthau.

Jeigu jie visi susispies draugiškam ir stipriam kolektyvę, jeigu prezidentas Truman eis Roosevelto nustatytomis galėmis, didžiojo demokrato testamentas bus įvykintas. Jis apima ir mūsų namine ir mūsų tarptauting politikā. Iš esmės ji nedaloma. Gerbūviška Amerika jmanoma tik gerbūviskam pasauliu, kur harmoningai sugyvens visos tautos—didelės ir mažos.

Toks buvo prezidento Roosevelto troškimas.

Gaudžiant liūdesio varpams, nei sekundai nenutyla karo trimatai. Mūsų ir Talkininkų ginaktuosios jėgos maršuoja pirmyn, pirmyn!

Mūsų Armija, mūsų Laivynas, mūsų Aviacija, mūsų Marinali komanda: Pirmyn į Berlyną, pirmyn į Tokyo!

Tai Dar Klausimas

Paul Leach, "Daily News" korespondentas, praneša iš Washingtono, jog ten manoma, kad mirtis prezidento Roosevelto reiskia mirtį Naujosios Dalybos, atseit socialinių reformų. Girdi, prezidentas Truman tēs Roosevelto politikā tarptautinių santykių srityje, bet namine politika bus kitokia.

Sako, Kongreso konservatyviai nariai mano, kad Trumanas bus sukalbamas, kad jis nebus radikalas.

Tie, kurie taip mano, nesiskaito su šiais pamatiniais faktais: organizuoto darbo ekonominiu ir politiniu sroviu ir populiarumu Roosevelto idėjų progresyviai sparne demokratų partijos ir dalyj republikonų partijos.

Su tais faktoriais labai rimtai reikės skaityties ir prezidentui Trumanui ir jo kabinetui.

Reikia tikėties, kad prezidentas Truman supranta savo idėjinę ir politinę atsakomybę už vykinimą Roosevelto programos.

"VILNIS"

(THE SURGE)
LITHUANIAN PEOPLE'S DAILY
Published daily except Sunday and on every Thursday together with the regular edition is included an English Section, by the Workers Publishing Association, Inc. Subscription rates in United States, Canada and South America one year \$6.00, six months \$3.25. Chicago \$8.00, six months \$4.25, foreign countries \$9.00, six months \$4.50. Subscription rates for the Thursday edition, including the English Section, in Chicago 1 year \$2.50, 1/2 year \$1.50, outside of Chicago, 1 year \$2.00, 1/2 year \$1.25.
Advertising rates on application
3116 South Halsted Street, Chicago 6, Ill.
PHONE, VICTORY 7525-7236
Entered as second class matter September 28, 1926, at Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

APŽVALGA

GABALIAUSKAS IR SMETONUKAS.

Klerikaliskias gaidys Gabaliauskas kaip-kada susivaidija su smetonininkais. Bet jo karas prieš smetonininkų oficiozā "Dirvą" yra privaeio pobūdžio. "Dirva" su Gabaliausko "Lietuvių Žinionis" susiedė už biznį. Mat, abu laikraščiai arti vienas kito.

Tačiaus, iš esmės tarp Gabaliauskas ir smetonininkų nėra skirtumo.

Pasitikykite šią ištrauką iš "Lietuvių Žinių":

"Jeigu išsiuome į kovą prieš Hitlerį, kuris tik buvo pagrobtas Austriją, Čekoslovakiją, dalį Lietuvos ir kėsinosi užgrobtį dalį Lenkijos, tai tuo labiau turime stoti į kovą prieš Staliną, kuris pavertė vergais devynias kalmynines tautas, su 120 milijonų gyventojų.

"Jeigu to padarysime, tai dabar vedamas karas bus jokios prasitės ir milijonas amerikiečių bus veltui paaukoję savo gyvastis." ("L. Ž.", 6 d. bal.)

Čia p. Gabaliauskas kartoja tą patį, ką Julius Smetona rašo "Dirvoje" ir "Vieinybėje". Jų atspiraust taktikoje nėra mažiausio skirtumo. Abu bliūdija kaip politiniai pamiešėliai.

Ponas Gabaliauskas priveso blūdo pirkėgia šį ultimatumą:

"Mes, amerikiečiai, nemurime karo su Rusija, bet jeigu prie to mus vers, tai lūšime priversti ir su rusais pasigrunti."

O tu baršėj galybe! Gabaliauskas ir Smetonukas grumsis su Rusija, "varde amerikiečių."

Subūdžioje ir suvaikėjo.

ISVINI SU REAKCININKAIS.

Lenkijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje vykinama žemės reforma. Žemė dalinama bežemiams ir mažžemiams. Rodosi, kiekvienas bent kiek progresyviau laikraštis turėtų džiaugties, kad feodalizmo liekanos paraujamos su šaknimis, kad aristokratus ir magnatus siundia šunims sėko piau. "Naujiens" ne tik nesidžiaugia tomis reformomis, bet plūsta plačią žinomą amerikiečių korespondentą Ralph Parkerį, kuris prielankiai rašo apie

tas reformas. Jis šioks, toks ir dar kitoks. Taigi, ir šiuo atvejū "Naujiens" pučia reakcininkų dūdon.

Ralph Parker rašė, kad Rumunijos valstiečiai nusivylę savo buvusiu vadu Juliu Maniu, o lenkai Mikolaiczkyku. Nusivylę ir greit apie juos visiška! užmirš. Na, o "Naujiensoms" tie buvę vadai labai ir labai artimi.

"Naujiensoms" labai užsirūstino ant Parkerio, kad jis konstatavo tą visiems žinomą faktą, jog dalis socialistų bendradarbiauja su komunistais ir bendrai su visais progresyviais elementais, o kita socialistų dalis nudardėjo pas reakcininkus.

Veidrosis nekaltas, jei smukis velnių kaltas. "Naujiensoms" kaip tik ir priklauso tai rūšiai socialistų, kuriems socialistiniai įsitikinimai yra devintas vanduo nuo kieliausios. Tokių yra ir Europoje. Bet socialistuose jų nesudaro didžiumą. Miliūniška didžiuma Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos ir kitų šalių socialistų išsikiškia bendram veikime su visomis progresyviomis grupėmis.

"DRAUGO" RŪPESČIAI

Raudonajai Armijai baigiant laisvinti Austriją, "Draugas" itin susirūpintas kas atsitiks su arkivyskupu Skvirėcku ir kitais lietuviams, kurie ten apgyvendinti.

"Draugo" nuomone—

Tokių nelaimingų Lietuvos sūnių ir dukrų Austrijoj esą apie pora šimtų tūkstančių.

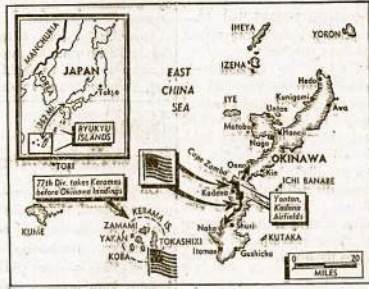
Su arkivyskupu Skvirėcku nieko blogo neatsitiks, jeigu jis nebuvo kvilinguis. Jei jis načiai prievarta nugaibeno Austrijon, jis galės gyzyti Lietuvon prie savo senų paregių.

Neabejotina, kad didžiūma lietuvių načiai prievarta išgrudo prie katorginių darbū.

Bet bus ir tam tikras nušimtis parsiadilias.

Sovietų Karas Kainuos 250 Biliunų

MASKVA, bal. 12.—Paskutinėj laidoj magazino "Bolsheviks" rašoma, kad Pierre Cot, buvęs Francūzų oro ministeris apskaitliuotja, jog Sovietiam karas kainuos 250,000,000,000 auksinių rublių, bet tikrenyčkej karas Sovietiams kainuos daug daugiau.

Žemėlapis Rynkyu salyno, kur Okinawa saloje šiom dienom vyksta atkaklius mūšiai tarp sufanatizuotų japonų ir mūsų narstyjū mariniu. Nuo Okinawa salos iki pietiniam kraštui Japonijos tik 362 mylios. Dėlio japonai taip desperatiškai ginasi, kad neduoti mūsų jėgom įsitvirtinti taip sakant Japonijos "kieme."

11 JAPONŲ ŽŪVA PRIEŠ 1 JANKI

GUAM, bal. 12.—Pietinės Okinavos mūišuose per pirmas devynias mūišo dienas mūsų nuostoliai pasiekė 2,695, kaip praneša laivyno štabas. Bet japonai pareina po 11 ant kiekvieno jankio.

Salos sostinės Naha šiaurij pusėj, apie "mažąjį Siegfried liniją" čia smarkūs mūšiai. Admiralos Nimitz, kaip pranešama, Nimitz, didelių atmainų nėra.

Sudažė 14 Japonų Tankų

Maj. Gen. Roy S. Geigerio mariniai šiauriosios susitiko tvirtą pasipriešinimą cinant link Motobu pusiasaliu. Kiti marinių pulkai varosi link šiauriosio Okinawa žemyno. Čia opozicija silpna.

Mariniai čia sudažė 14 japonų tankų ir 15 apmankuotų laivų.

Admiralos Nimitz paskelbė Amerikos nuostolius kaipo 2, 695, iš kurių 432 užmušti.

Laiškas iš Lietuvos

(Šj laišką man pridavė Bostone gyvenanti moteris, Mary Kulas. Laišką jį apaikė pradžioj sausio šių metų iš Užuogustio dažnyt-kainio, Aukštadvario val. Trakų apskr.—P. S.)

8 d. spalio, 1944 m.

Gerbiama Marijona ir šeimyna! Po keleto metų prjepausdros ir karo audrų dabar jau galiu rašyt jum šj mažą laiškutį, norėdamas sužinot apie jūsų ir jūsų šeimynos gyvenimą. Aš ir mano sesuo Stefanė išlikome gyvi, bet per vokiečių okupacijos laikus mes buvome apakinti, apkurtinti ir nešėme didžiųjų vargą, skurdą ir persekiojimą. Žmonės gyveno pusbadžiai, labai daug sirgo ir mirė. Visų perneštų baisenybių ir sunkenybių negalima aprašyti laiškę, ba nei nežinau, ar gausi-šj laišką. Daug mūsų kaimynų išmirė, kurių kelis, tai yra tu dar žinomu, čia paduosiu. Mirė Marcelė Šolomskienė (buvus Ptašnikienė); palaidojau 1 m sausio, 1944 m. Mirė Jonas Našlenas, Alena Degutienė, Adomo pati; Pranas Ptašnikas (Prano sūnus), Juozas Ptašnikas, Stasė Slavinskaitė, Gruzdevičienė, ir dar daug kitų, kurių jūs jau nepažįstate ir man nėra vietos visus paaduot čia. O Maušos šeimyna ir jū namai visai sunaikinti.

Užuogustis.

(Iš "Laisvės")

Sovietuose Didelis Entuziazmas Delei Armijū Susitikimo

MASKVA, bal. 12.—Numatyamas, kad Aliantų armijos greit gali pasiticket Raudonojaj Armijū, sukėlė čia didelio entuziazmo. Iš visur tik ir girdisi klausimas: Kada pasibaigs karas? Sovietų spauda šį klausimą nediskusuoja ir valdžia kolks nepsektulioja karo pasibaigimo klausime. Didžiūma čionai mano, kad karas pasibaigs kada Raudonojaj Armijai pradės savo ofensyvą per Oder ir Neisse upes, kur, kaip pranešama iš Sovietų fronto, didžiūma Vokietijos armijos yra sukcentruotos.

Iš visko atrodo, kad paskutinė valanda artėja. Maršalo Konevo pirmoji ukrainų armija likviduoja vokiečių Breslau garnizoną ir greit gali paimti šj svarbią miestą. Tais paliausios Sovietų jėgas tolesniems mūšiams.

Sovietuose Aliantų dideli pasiekimai sukėlė didelio entuziazmo, bet didžiūma čia mano, kad vokiečių jėgos daugiau sukcentruotos rytiniam fronte.

JURGIS STRAKSYS. Pavasario Naktis

Išėik naktį, žvaigždėm dangų palijus, Išėik iš miesto į žieduotą lančą—Kažkas širdy nutrauks nerimastingą giją, Kutens vėjėlis rankom tavo plaukus.

Ir tu pajusi žemės ramų sapnā, Ir tu išgirsti tylų josios balsā, Nuolips žiedą dar myluosį kvapu Ir lūpom gersi jojo midų skalsų.

Čia dieną rantos bėrė duonos sėklā—Artojo sielā čia visur išvysi, Čia didžią prasmę tau primins net sliėkas, Arba lapelis, po dalgę nuvytęs...

Ir mėnesinai sruvant mėlsvam skliaute, Išgirsti švelniai praėnckant žiogelį—Tai tavo džiangašmas lieis sriautų sriautais, Suradęs žemėj tikrą savo keliā.

Tik tu išėik naktį į platų lančā, Išėik iš miesto, žvaigždėm palijus—Kutens vėjėlio rantos tavo plaukus, Širdy nutrauks nerimastingą giją...

Mokslas - Technika - Išradimai

IVAIRENYBĖS

Amerikos lakūnai, skraidanti virš vandens, turi oksigeno aparatuką, kuris pagelbi skęstanciam orlaivui lakūnui išsigelbėti nuo prigerimo iki lakūnas iškopia iš orlaivio ir iškyla viršun.

Išrasta labai kieta medžiaga, daug ketesnė už plieną, kas padeda laivų sienoms atlaikyti gan didelę spėką. Tankoms tatau irgi naudojama.

Moksliniai išradimai padeda mūsų armijai mušti priešą.

Sakoma, iš visų sužeidimų karo lauke aršiausi yra lyties organų sužeidimai. Laikę pereito karo daug taip sužeistų nusizudydavę. Šiame kare tokių sužeidimų ypač yra daug ten, kur vokiečiai traukiasi atgal. Traukdamiesi jie palieka daug mažų bombų ant kelio ir šalykelėse. Jos užmintos eksploduoja ir arba kojų gales nutraukia, arba sužeidžia lytiniai.

Dr. Anatole Frumkin, Raudonosios Armijos gydytojas ir chirurgas, dabar bene plačiausia žinomas dėlto, kad jis išrado kaip galima lytiniai sužeistus išgydyti. Sakoma, jis gana daugiausia liaisų su klausimais.

Dr. Frumkin paima mėšos šmūtos iš kity kūno dalių ir aptaiso jais žaizdas taip vykusiai, kad žmogus liekasi sveikas.

Jisai išgelbės daugybę jaunų vyrų nuo jaunystės netekimo.

Lancaster apskritį, Pensylvanijoje, yra keista religinė sekta vadinama Amishmen. Jie visi rengiasi kaip vienas—juodu švarku, juoda skrybėle, pats smailigai smakro nesukutamas. Jie visi yra darbštūs žemdirbiai, bet atsisako naudoti mašinę irją tam darbu. Jų tikyba draudžia jiems masinas naudoti. Jie dėlto atsako ir karan eti.

Iki šiol jie nebuvo karani imami, bet daugelis jų jau pašaukta fiziniam egzaminavimui. Jie sako, atsakymsi eiti armijon, nes ten teks su mašinos sudurti, o tam jie priešingi.

Nežinrnt to, kad jie mašinerijos nenauduoja, jų ūkiai gan gerai patystatyti, mat jie yra darbštūs žmonės ir vienas kitam gelbi kiek gali.

Nenorėsite tikėti, bet taip yra: Arktiko vandeninė kregždė vasarą gyvena Labradoro, o atėjus žiemai skrenda į Pietų Afriką. Tos vietas yra apie 11,000 mylių tolio viena nuo kitos, bet tos paukštės skrenda Atlantiko pakraščiais ir skersai jį ir, tuo būdu, paiglina kelionę iki 25,000 per abi pusi.

"Naminės kregždės" (barn swallows) veisiasi Alaskoj, bet žiemavoja Argentinoj.

Jos irgi padaro labai ilgus keliones.

Visų greičiausia skrendantis paukštis yra keliaujantis vanagas. Jis gali skristi net 180 mylių į valandą.

Kad nemanytute, jog tai nepamatuota, priminsiu, jog tie faktai paduoti mūsų valdžios Bureau of Biological Survey. Tie tyrimai vedami kooperuojant su kity šalių valdžiomis.

Dr. Oscar E. Shotte tvirtina, jog ateity bus galima mokslu pagalba atgauti nupiautas kojas ar rankas.

Dabar tai atrodo svajone, bet juk ir plastika chirurgija seniaus buvo tik svajonė, dabar betgi tatau jau yra realybė.

Lietuvoje kalbama apie gudruolį, kurio du sūnūs viduomet atspėdavo ora. Vienas sakydavo, kad rytų bus giedra, kitas sakydavo—lietus, natūralu, vienas atspėdavo, o tėvui abu buvo sūnūs, dėlto jis skaitė juos dideliais pranašais.

Bet Meksikoj yra pauptė vadinama Guaco, kuri panaši į papuga, tik negalima išmokinoti kalbėti. Ji turi gražias plunksnas, kurios priešin lietu pasikeičia. Stebdami tą pauptę meksikiečiai visuomet žino kokis oras ateina. Prieš audrą ir perkūniją pauptė plunksnos ypač žymiai pasikeičia.

Mūsų armijos Signal Corps jau gali, pagelba ultraviolet šviesos padaryti šviesos signalus nematomais. Jie ypač naudojama patyrimui kaip aukštai yra debesiai.

Dažnai ant kiaušinio matosi kraujo taškėliai. Jie dažniausia yra ant jaunos viastos kiaušinių, taipgi ant kiaušinių tų vištų, kurios neturi užtekiniai vietos pasibėgioti ir pailsėnėti.

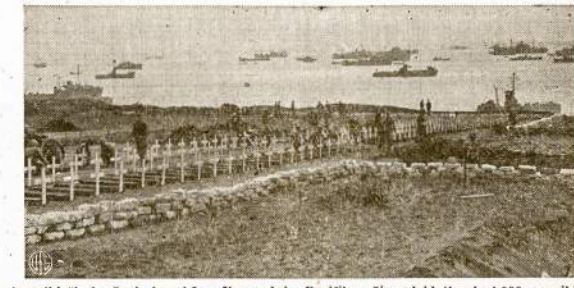
Jie niekuo nemenkina kiaušinio vertę. —A-n-s.

NEIŠSIVIRINKITE ANT SAULĖS.

Žiemos mėnesiais ištroškę gaivinanti saulėtės spinduliai, daugelis miestiečių orui atšilus išvažiuoja kur patogion vieton toli nuo civilizacijos, kad pasimaudyti saulės spinduliuose — sun baul. Tik, susimildami, būkite atsargūs.

Mokslininkų yra išmatuota, kad kiek per 30 minutų saulės spinduliai įkaitina nuoga kūną užtektų užvirinti galion vandens. Ypatingi reikia būti atsargiems anksti vasarą, iki oda nepapratusi, kolei ji neaprudusi.

Kiek mūsų žemė gauna šilimos nuo saulės per vieną dieną užtektų sutirpinti 8, 260 kvadratinų mylių smotą led 5,000 pėdų storio.

Amerikiečių karžygių kapa Iwo Jima saloje, Pacifike. Čia palaidoti apie 4,000 amerikiečių, žuvusių kovoj už pasaulio laisvę.

Prof. P. SLAVENAS.

KAS YRA ELEKTRA?

Atsakymas, kurį šių dienų mokslas duoda į klausimą "Kas yra elektra?" yra kiek netikėtas: elektra yra sudėtinė visų medžiaginių kūnų dalis. Namai, medžiai, kalnai, lietaus lašai, mūsų pačių kūnai, debesys, kasdieninės apyvokos daiktai—visas tai susideda galų gale iš elektros. Šitoks pasakymas gal atrodo prišiegęs tam, kas paprastai sakoma apie materijos prigimtį. Juk dažnai tenka girdėti, kad visi daiktai susideda iš smulkių dalelių, vadinamų molekulis ir atomais. To jokiū būdu neįsigaime ir šį kartą; tačiau pridursime, kad tie atmai savo ruožtu susideda iš dar smulkesnių dalelių, ir tas, kas gaunama iš tokio suskaidymo, yra jau ne medžiaga, įprasta žodžio prasme, bet elektra.

Bendrai imant, visi daiktai, visos medžiagos, susideda iš tam tikrų dalelių, susijungusių įvairiais būdais. Šioje santvarkoje veikiamsi tam tikras laispauskumas—visai panašiai, kaip pavyzdžiui žmonių organizacijose: dalelės jungiasi pradžioje mažesniais vienetais, kurie, kaip jau naujos rūšies dalelės, sudaro dar didesnius vienetus ir t.t., kol nesudarą įprastos išvaizdos medžiaga. Įstant medžiagai, pradžioje suskyla stambesnės dalelės, paskui ateina smulkesni vienetų eilė. Pavyzdžiui, jei kaitinsime cukrų, neduodami jam užsidedgti, tai pradžioje cukrus tirpsta, o paskui suagėlėja: iš jo išiskiria vandens garai ir lieka anglis. Tatau reikia suprasti taip, kad dalelės, iš kurių susideda cukrus—vadinamos cukraus molekulis—pradeda irti į savo sudėtinės dalis. Kol cukraus molekulos yra sveikos, tol dar turime cukrų; bet suirus toms molekulis, lieka jau nebe cukrus, bet jo sudėtinės dalys.

Tarp kito ko, gal ir kiek nukrypstant nuo temos, pravartų pastebėti, kad į cukraus sudėtį įeina trys cheminiai elementai: anglis, vandenilis ir deguonis. Pastaruoju du elementu tenai yra lygiai tokioje pat proporcijoje, kaip vandenyje, dėl to sakoma, kad cukrus

pirklauso vadinamųjų "angliavandenių" klasei. Kiekviena cukraus molekula susideda iš smulkesnių anglies, vandenilio ir deguonio dalelių, vadinamų tų elementų atomais. Esama įvairių cukraus rūšių; paprastoj cukraus, koks paroduodamas krautuvsė, atmetus visas priemaišas, molekula turi 12 anglies atomų, 22 vandenilio atomų ir 11—deguonies. Kaitinant cukrų, jo molekulos išjura atomais, kurie vėl susiburia jau naujais būdais: vandenilio ir deguonies atamai išiskiria kartu, susijungdami vandens molekulis, o anglis pasilieka. Bendrai imant, šilima ardo medžiagą. Nuo karščio pirmoje eilėje nukencia sudėtingesnės molekulos, kokios sudaro atgaly ar gyvinių kūnus; bet augant temperatūrai sura ir paprastesnės molekulos. Prie kokų kelių tūkstancijų laipsnių mažai belieka sveikų molekulių: viskas tuomet išjura pasiskirus atomais. Tačiau ir tokiam pavaldale medžiaga vis tik išlaiko įprastą savybę; ji tik pasidarą gana paprasta, nes atomų iš viso žinoma tik 96 rūšys, kurių didžioji dauguma tik labai retai pasitaiko.

Tolesnis medžiagos irimas būtų jau atomų suskaldymas į dar smulkesnes daleles. Tatau būtų galima atsiekti šilimos pagalba; tačiau prireiktų labai aukštos temperatūros, kurią technikai beveik neįmanoma gauti. Šilimos atėmų išardymas plačiu mastu vyksta tik žvaigždėse ir Saulėje—ypač tų dangaus kūnų gelmėse, bet žemėje reikia patenkinti tik atskiromis-palyginti negausiomis-priemonėmis atomams ardyti. Ir tai dar jos netoli siekia: paprastai pavyksta apardyti tik išorinį atomo kiauta, o brandulios lieka dažniausiai visi nepaliekstas. Nežinrnt tai, vis tik šių dienų moksle pasiekta gana aukštas supratimo apie atomų sudėtį, ir esama pagrindu numatyti, kas tiks iš atomo, kas jįs bus galutinai surardyta.

Anksčiau sakėme, kad, sudaržius, pavyzdžiui, cukraus molekulas, cukrus pa-

sidarą jau nebe cukrus. Įstant molekulis nyksta cheminių junginių savybės, tačiau, kol atomai yra sveiki, vis tik lieka šiočia ar kitokia cheminė medžiaga. Bet, saurdžius atomus, jau pasidarą kas kita: naujos savybės iškyla į paviršių, ir tas, kas gaunama, bus elektrą,—nieko daugiau. Savo ypatybėmis elektra kiek primena tą pačią medžiagą, kurią ji sudarą: ji taip pat susideda iš dalelių ir taip pat turi masę, o kartu ir svorį. Tačiau kitais požūriais elektra jau gerokai skiriasi nuo įprasto mums medžiagos vaizdo, kad sunku būtų vadinti ją medžiaga. Geriau imkime kitą bendresnį ir moksliskesnį žodį, būtent "materija" ir pasakykime, kad elektra yra materija suvo kraštutinės dezorganizacijos stovyje arba, dar tiksliu sakant, elektra—tai materija, imama ne atsizvelgiant į bet kokias organizuotas formas. Materijai susiorganizavus, atsiradą cheminiai fiziniai kūnai, ir tuomet ji pasidarą apčiuopiamą medžiagą, kasdieniška žodžio prasme.

Būtų visai suprantama paklausti: ar nėra ko nors dar smulkesnio už elektrą? Ar nesusideda elektra savo ruožtu iš ko nors dar paprastesnio?—Klausti taip galima; tačiau kol kas, nežinrnt kai kurių mokslinių bandymų, nerasta ir net nepastebėta jokių dalelių, kurios būtų smulkesnės už žinomas elektros daleles. Tai gi, elektra tuo tarpu sudarą lyg ir ribą, kur baigiasis medžiagos suskaidymas.

Elektras yra dvi rūšys: teigiamoji elektra ir neigiamoji elektra. Atitinkamai yra dvi rūšys smulkesnių dalelių: protonai ir elektrai. Savo elektriniu pajėgumu jie yra visiškai tolygūs, bet priešingo veikimo, o be to, labai skiriasi savo masėmis: protonai yra apie 1,800 kartų sunkesni už elektronus. Dėl tokios svorio nelygybės skiriasi tų dalelių vaidmenys gamtoje. Sunkiųjų protonai sudarą tarytum pastovesnį materijos pagrindą, o nuo judriųjų elektronus priklauso labiau įvairūs laikini medžiagos reiški-

niai—jų tarpe ir tie, kuriuos vadiname elektriniais reiškiniais. Kiekvienas atomas susideda iš lygus kiekio teigiamos ir neigiamos elektros, skaičiuojant kiekį ne pagal svorį, bet pagal dalelių kiekį ir pagal elektrinį veikimą: svoriu teigiamoji elektra išėina apie 1,800 kartų sunkesnė. Sunkiųjų protonai spiečiasi atomo branduolyje, o atomo išviršines dalyse vyrauja vien neigiamos elektros dalelės—elektrai. Paprasčiausias atomas—vandenilio atomas—susideda iš vieno protono ir vieno elektrono. Dėl to protonas kartais vadinamas tiesiog vandenilio atomo branduoliu. Sudėtingesnėse atomuose elektrinių dalelių skaičius jau siekia kelis šimtus. Be kita ko, įsigilinądam į materijos sudėtį, randame vis didesnį ir didesnį paprastumą įvairių cheminių junginių su nevienodomis molekulis yra tiesiog tūkstanciai ir milijonai; atomų yra žinoma tik 96 rūšys, o elektrinių dalelių belieka tik dvi rūšys—elektrai ir protonai—prie kurių kartais pridedama dar kelios rūšys; tik abejotina, ar jos nepriklausomos. Todėl galima sakyti, kad visi daiktai ir visos medžiagos susideda galų gale iš teigiamos ir neigiamos elektros.

Kadangi dvi elektros rūšys—teigiamoji ir neigiamoji—veikia viena antrai priešingai, ir kadangi normalioje medžiagoje jos pasitaiko vienodame kiekyje, tai jų elektrinis veikimas savaimė pasinaikina, ir iš abiejų elektrų derinio išėina tik įprastos medžiagos savybės. Elektrinius reiškinus pastebime tik tuomet, jei dėl kokios priežasties sura teigiamos ir neigiamos elektros balansas, arba jei lengvai, paslankūs elektrai ima judėti nuo vieno atomo prie kito. Normaliose gamtos sąlygose teigiamoji ir neigiamoji elektros yra gana tarpiai sujungtos viena su kita; todėl sakytieji sukrtimai bet atitrinkimai nedąžnai pasitaiko, arba bent nedąžnai išėina, kaip tokie, aikštėn.

Iš to pasidarą suprantama, kodėl žmonijai prireikė daug šimtmečių, kol pavyko išaiskinti elektros prigimtį, nors elektros yra visur pilna. Dar neatnamamais laikais buvo žinoma, kad, paratyns gintarą vilnone skara, tasai gintaro gabalas įgyja galią pritraukti įvairias smulkias daleles. Iš to ilgainiui kilo ir pats elektros pavadinimas, kadangi senovės graikų kalboje gintaras yra "elektron". Tačiau prie bendro elektros supratimo buvo negreit prieita, ir senovėje vargiai kam galėjo atėiti galvon, kad kažkokie nežymūs gintaro—"elektronų" reiškiniai yra tos pačios prigimties, kaip žaibai, ir kad—maža to—šitie reiškiniai gtdi beveik visuose

gamtos vyksmuose. Taip jau dažnai pasitaiko, kad žmonės nepastebi kokio dalyko, nors jis būtų kuo plačiausiai paplitęs. Tokių pavyzdžių žinoma labai daug. Mes lengvai pastebime vėją, oro judesius, kylančius oro slėgimui kitant; tačiau paties oro slėgio nepastebime, nors jis yra labai didelis. Oras slėgia mus iš visų pusių; mes to slėgio betarpiškai neįjauciamė; tad reikėjo nemaža mokslinių tyrimų, kol pavyko išrasti barometrą ir išmatuoti atmosferos spaudimą. Arba imkime kitokį pavyzdį. Metalas aluminis daug kam išrodo labai retai dalyku. Į prekybos apyvartą aluminis atėjo tik pereitam šimtmečiui įpusėjus, ir tai dar jo kaina pradžioje buvo labai aukšta. Tačiau tikrovėje aluminis priklausio prie labiausiai paplitusių cheminių elementų, įeidamas į daugelio mineralų sudėtį—jų tarpe į paprasčiausio molio sudėtį. Aluminio yra kiekviename plytų, galų, ir ne taip jau mažai. Rodoš, žmonija turėjo jau nuo senų senovės aluminį pažinti ir panaudoti praktiškai gyvenimui šį lengvą nerūdijantį metalą. Tačiau nelaimė, aluminis turi ypatingai labai stipriai jungtis su kitais chemiais elementais—pavyzdžiui su deguonim—taip, kad ji nelengva iš tokio junginio ištraukti. Dėl to chemija atrado gryną aluminį palyginti vėlai, o praktiškai jo gamyba pareikalavo nemažų techniški išstoliunimų. Panašiai yra ir su elektra. Elektros yra visur, visame kare; tačiau išgauti jos savybes ir ją apvaldyti nebuvo taip lengva.

Antroje aštuonioliktosios šimtmečio pusėje prasidėjo sistematingi moksliniai bandymai su elektra; tai buvo ištisio elektros mokslo užuomazga. Įvairius, ligtol skyrin žinomos reiškinus—nuo perkūniuos debesų iki gintaro gabaluku—pavyko surišti bendrais dėsniais. Pasirodė, kad elektra, išgauta kuriame nors daitke, gali būti saugojama, arba perleista į kitą daitką,—kad elektra per vienus kūnus eina, o pro kitus nepraeina,—kad ji gali tarytum tekėti vielomis, sudarydama elektros sroves. Pradėta žiūrėti į elektrą, kaip į kokią lygavę, nieko nesveriantį skystį, judesnį ir skvarbesnį už paprastą medžiagą. Taip pat nuo tyrimų pradžios išėjo, kad elektra būna dviejų rūšių arba, kaip sakoma, dviejų priešingų ženklų—teigiamoji ir neigiamoji elektra. Ryšų su tuo moksle kilo ginčas: kiek yra tų elektrinių skystčių? Vienas, ar du? Vieni išvedžiojo, kad skystčių turi būti tiek pat, kiek skirtingo ženklų elektrų. Kiekviena elektros rūšis—teigiamoji ir neigiamoji—turi savo atitinkamą skystį, kurie kartais susi-

(Tęsa 4-tam pusl.)

Literatūros Moterų Klubo Veikla ir Kiti Dalykai

Hartford, Conn.—Kovo 23-čios vakarą įvyko LMK mitingas. Narių atsilankė vidutiniai. Komisija iš parengimo Raudonajam Kryžui ir Lietuvos pagelbai, įvykusio kovo 4-tą, išdavė gražų raportą. Pelno liko šimtinė. Padalinta per pušę—Raudonajam Kryžui ir Lietuvos pagelbai. Dalis dėl Lietuvos priduta vietiniam Lietuvai Pagelbos Teikimo Komitetui, kuris pasiūlytą centrą, O. Raud. Kryžui perduoti jo dalį įgaliota draugė O. Silk. Kaip girdėjau, auką jau pridavė.

Nutarta rengti pramoją paminėti Motinų Dieną. Įvyks gegužės 13 d., su trumpa programa ir šokiais. Į komisiją apsiėmė šios draugės: M. Mulerankienė, M. Norbut, V. Kazlau. Nutarta, kad klubo narės būtų įžanga veltui ir duoti po gelę pagerbimui motinų. Visas narės prašome dalyvauti ir svečių atsivesti.

Dėlei tam tikrų priežasčių susirinkimo diena permainyta: vietoj penktadienio, bus ketvirtą antradienį kas mėnesio. Sekantis susirinkimas įvyks balandžio 24 d., 7:30 val. vakare.

Draugė O. Giraitienė atnešė parodytį, kaip ji gražiai pasiuvo mergaitėms drabužėlius iš kavalių ir apnešiotų drabužių. Išrodė la-

bai gražiai. Draugė V. Kazlau rengia drabužius 1 mergaitėi. Draugė K. Naktinienė pridavė numezgus sveidri Lietuvos žmonėms.

Draugė O. Verketienė išbuvo apie dvi savaites ligoninėje, turėjo operaciją. Gryžo namo. Linkime draugei greit pasveikti ir veikti sėkmingai.

Mūsų klubo narės, draugės K. Plitnikienės sūnus Juozas svečiuojasi pas tėvus. Jam yra sužeista koja. Tas atsitiko Vokietijoje, pereity metų Kalėdų dieną. Pasisvečiaęs pas savuosius, grįžė ligoninėje. Linkime Juozui greit pasveikti.

Juozo brolis Stasys Kavarskis randasi kur nors Anglijoje. Linkime jam geriausio pasisekimo. Kor.

LONDONAS, bal. 12.—Nebesitaujanti karių aplink Didžiosios Britanijos vandenynus, britai vėl galės važinėti laivais ir žvairuoti Britanijos pietiniam kraštui. Tama, betgi, reikės gauti leidimą.

Brigadierius generolas Isaac D. White, komandierius 9-ios armijos 2-rosios šarvuotųjų divizijos, pasiūkia atvaromus nacų believius Vokietijoje. Nors naciai iškėlė rankas nuododa visišką pasidavimą, bet gen. White visvien laiko šautuvą. Panašiai iš pasų angėn naciai nušovė mūsų generolą Rosę.

Birbk ir Nedejuok, Sunkiausias Kliūtis Nugalesi

Waukegan, Ill.—Amerikoje lietuvių daug. Kiek jų išviso yra, niekas tikros skaitlines nežino ir negali pasakyti, tik spėjama, kad su čiagimiais gali būti apie vienas milijonas.

Pusę jų kitataučių globoj kaip po voragai, pastumdėliai. Nieko nemato, nieko nežino. Daugumoj sutauapas atiduoda Romos popiežiui, kad po mirties įsigauti į dangaus karalystę!

Nemazas skaitlius ir velniui ir dievui tarnauja. Mat velnias duoda žmogų ekstrą progą dolerį kita uždirbti, tad jis savo uždarbiu dalinasi su dievo atstovais ir

tuom sušvelnina dievo rūstybę. Jis ir svetimas karves pamelžęs į savo mištuvę dievo atstovui duoda pieną puseguriu, na, ir jama lieta keletas gorėjų. Iš pieno jis padaro sūrį ir žiūrėk jau namuką pasiatėd. Toki žmonės žiūri į savo brolių ar seserį ir šypsoji, kad nemoka gyventi ir taupinti juoda diena! centelj-kitą...

Savišvieta, kultūra jam nei mintis į galvą neatėina. Apie organizacijas, saviviesios organizacijos supratimo ar nuovokos neturi. Užklaustas: ar priguli prie ALDL, tai akis išpučia ir it iš miego staiga pabudęs taria:—Lietuviai neturi tokios organizacijos, kurioje aš galėčiau prigulti!

Kada tokiame ar tokiam asmenybei paaiškinti apie tikrąją gyvenimo eigą Amerikos lietuvių, tai ir toji akla asmenybė užsidega žindumu ir įsitraukia į bendrą savišvietos ir kūrybinės kultūros darbą.

"Vilnės" Jubiliejinis numeris įdėta D-rės J. Baltrušaitienės ir Rojaus Mizaro trumpi straipsneliai. Meldžiū, kurie paims į rankas tą Jubiliejinį Numerį, tuos du trumpus straipsnelius atsidėjusiai, išlėto perskaityti ir perskaite pagalvoti, kas yra tikrojo gyvenimo eiga. Ir negana kad patys pastudijuokit tuos du straipsnelius, bet žiūrėkit ir paduokit savo kaimynams, draugams, bičiuliams perskaityti ir su jais padiskusokit apie tas išreikštas mintis. Padiskusavik prikalkinkit ir prirašykit juos į ALDL 149 kuopą. Mokestis tik \$1.65 į metus.

Jei žjymus waukeganietis biznismanas Antanas Petkus vienu užsimojimu, į savaitę laiko, galėjo prirašyti dešimtas naujų narių, tai kiti "Vilnės" skaitytojai gali nors po vieną naują narį prikalkinti ir prirašyti prie LLD 149 kuopos.

O gal būt kasdieną skaitot dienaštį "Vilni" ir matot paraginį, bet dar ir patys neįrašot į LLD narius? Tai žiūrėkit, neatidėliokit!

Mano ofisas kasdieną į šventadieniais atdaras nuo 9 valandos ryto iki 9 valandos vakaro. Nevilkinkit ilgiau, atleikit ir užsimokėkit metinę duoklę. Gausit žūr-

Nacij Kempėj Nužude 5 Milijonus Žmonių

SALIA ERFURT, Vokietijoje, bal. 12.—Dr. Bela Fabian, buvęs Vengrijos Nepirgulmingos Demokratų partijos prezidentas ir papuošęs nacų laisvė, pasakoja kaip naciai brutaliskai nužude 5 milijonus vyrų, moterų ir vaikų Auschwitz koncentracijos kempėj, Virsutinėje Silezijoje.

Fabian pasiskakė buvęs labai artimas draugas New York kongresmano Sol Bloom. Kartą pietelvas su prezidentu Rooseveltu. U. S. 3-čioji armija ji išlaisvino iš Ohrdruf darbo kempės, Gofa miesto pietų pusėje.

Pereity spalio mėnesį jis ir pusė milijono Vengrijos žydų buvo perkelti iš Auschwitz kempės į šią kempę dėlto, kad naciai matė, kad jau artinasi Raudonoji Armija. Apie 10,000 žydų naciai nužude gestu ir sudegino. Iš pu-

sės milijono žydų, patekusių į kempę kartu su Fabian, tik apie tūkstantis išliko gyvi.

Kas Yra Elektra?

(Pradžią 3-čiam pusl.)

Jungia, kartais išsiskiria. Kitų manymu, esąs tik vienas elektrinis skystis, paplėpts visuose fiziniuose kūnuose tam tikru kiekiu; kūno jelektrinis reiškas normalu to skyčio padidėjimu arba sumažėjimu; elektrinio skyčio perteklius sutarantams, kaip vieno zenklo elektra, o nepriteklus—kaip kito zenklo.

Dabar, žvelgdami į tas senoviskas teorijas dabartinio mokslo švietose, matome jas buvus iki tam tikro laipsnio vienodai teisingas. Esama šit kiuru dviejų—senoviskai kalbant—"elektrinių skystių": teigiamoji protonų elektra ir neigiamoji elektronų elektra. Tačiau jų vaidmennis gamtoje nelygūs. Teigiamoji protonų elektra, būdama sunki ir nepaslanki, slypi giliai medžiagos sudėtyje. Šiyp gi elektrinioose reiškinuose paprastai veikia labiausiai tik neigiamoji elektronų elektra; tai ji perėina iš vieno kūno į kitą—tai ji bėga elektros srovėje. Tai, ką mes vadiname teigiamuoju elektros įlydžiu, tikrai sakant, tėra elektronų nepriteklus.

LOS ANGELES, CAL.

to raportas buvo platus ir geras.

Pasiūsta 56 svarai gerų drabužių į Brooklyną L. P. T. B. K.

Prisidėta prie septintos paskalos bondų sardvimo su kitoms 32 tautos.

Bendras Komitetas dalyvauja National Origins Council of America, kur priklausu virš 30 taučių.

Kaip jau minėjau, kad pasiūsta 56 svarai, 5 pundėliai drabužių vaikų ir buvo dar palaidų. Tuos pundelius aukavo 2 dėl vaiko ir mergaitės M. ir J. Dauskai; 2 dėl mergaičių K. Repeckienė ir vieng dėl vaiko Tupikienė.

Buvo nepatenkinti nekurie žmonės, kad būk tai nebuvo paskelbta varda! tu, kurie platina tikietus dėl koncerto, kuris atbėvimo vasario 11 d. dėl vaikųių naudos. Tai šia nori pažymėti tuos, kurie pardavė nežiniau kai 10 tikietų:

K. Repeckienė pardavė 48.
A. Levaničė—40,
O. Puklienė—28,
M. May—10.

Taipgi W. Verbieckas nusiskundė, kad jis papirkes apie \$20 aprennamas vaiką, o paskelbta buvo tik \$10. Jeigu taip buvo, tai atsiprašome W. Verbiecko už klaidą.

Po susirinkimo buvo geros diskusijos kaip vesti susirinkimus ir pirminkauti. Daug gerų minčių ir patarimų buvo išreikšta. Aš manau, kad tokias diskusijas mes turėtume turėti kokius tris-keturis sykius į metus.

Pirminkinaudamas dažnai savo klaidos negali pastebėti. Kada kitas pastebi iš šalies, tai yra geras pasimokinimas.

R-ka. sudėtj.

Lietuvių Darbininkų Susivienijimas

Tvirtiausis Lietuvių Pašalpus ir Apraudos Organizacija

- Galima apsidrausti nuo \$100 iki \$1,000.
- Pašalpus į savaitę \$6, \$9, \$12 ir \$15.
- Visiems įstojimams veltut.
- Mėnesinis mokestis pigiausia.
- Pirmas mokestis narius nuo 2 metų Jai 60 metų amžiaus.

Įsirašk dabar ir savo šeimą įrašyk. Išplėdyk žemlans telpančių blankutę ir pasisk gėkanam adresu:

Lietuvių Darbininkų Susivienijimas

419 Lorimer St. Brooklyn 6 N. Y.

As noriu gauti informaciją, kaip tapapti LLS nariu.

Mano vardas _____
Adresas _____

"KADA KAIMAS NEMIEGA"

Trijų Veiksmų Operetė

STATO SCENŲ ROSELANDO DIDYSIS AIDO CHORAS

Vadovybėj gabios mokytojos Dorothy Yuden

NEDELIOJE, BALANDŽIO (APRIL) 15, 1945

German-American Svetainėj

52nd Street, Kenosha, Wis.

Darys atvros 2:30 popiet; lošimas prasidės 3:30 popiet

Įžanga iš anksto 46c, taksų 9c, viso 55c Prie durų 51c, taksų 11c, viso 65c

GERBIAMIEJI LIETUVIAI! Operetė "Kada Kaimas Nemiega" atvaizdina Lietuvos jaunimo darbuotę. Susideda iš daug juokų, šokių ir 21 liaudies dainų. Joje dalyvauja geriausi Chicago lošėjai: A. Bružienė, A. Petronis, N. Roman, P. Dauderis, S. Noutaitis, V. Judzentaicius ir kiti aktoriai. Todėl, gerbiamieji lietuviai, nepraleiskite šios progos atsilankyti ir pamatyti šią gražią ir juokingą operetę. Šokių graujys gera orkestra. Šį parengimą rengia LLD 94-ta kuopa pagelbai Lietuvos žmonių ir progresyveji spaudai.

KOMITETAS.

UNION DRUG CO.

35th & S. Halsted Sts. CHICAGO, ILL.

Prinkite Veltut Išbandymui balm barr Naujį Metoda Odos Apaugai!

Išbandykite šį pasiūlymą patys ant savo odos—veltut! Vartokite nedidelę kiekutę Balm Barr, kuri gausite veltut, pasipirkdami didesnę kuopą už 60c. Jei nebūsite abaliošiški patenkti, sugrąžinkite didesnįjį kuopą ir gausite imokėtus pinigus atgal. Balm Barr turi savyje anhidrojus lanolin, pačios gamtos skiriją apaugą jėgų odai, Reguliarė 60c kuopą ir 60c 10c mažesnė išbandymui tik ir taksl.

UNION DRUG CO.

35th & S. Halsted St. Chicago, Ill.

ALTORIŲ ŠEŠĖLY

ROMANAS

Rašo
V. Mykolaitis—Putinas

Toji apytamsa ir tylā veikdavo nervus, ir klierikas Vasaris po trumpo laiko pasijūdavo savy susijaudinimą ir pakliūsią nuotakā. Dažniausiai jo dėmesys būdavo nukreiptas į didžiulius šv. Aloyzo ir šv. Stanislovo paveikslus, kurie nuo pirmos dienos kadaise buvo padarę jam neišdildomą įspūdį. Svirdučiuojant aliejinės lempos liepsnelė, tie šventieji tarsi atgydavo, o jų veidai ėia nušviidams, ėia apsiniaukdams, gaudavo naujos, dienā nematytos išraiškos.

Klierikas Liudas, sėdėdamas savo kertele, stebėdavo tuos šventuosius, gyven-davo jų šešėly ir tos tylos įspūdziais, gal nejučiomis gėrėdavosi ir savo tokio elgesio nepaprastumu. Jokia mintis nedrumsdavo tos jo pasyviuos kontempliacijos, padalintos prislipinto emocijų žaismo. Taip jis prasėdėdavo ėia ligi paskutinio skambūcio, kada j koplyėiā vėl imdavo rinktis klierikai, prieš pat gulimā dar kartā at-lankanti švenčiausiojo. Tuomet jis eidavo j savo cele, tylomis nusirengdavo ir jau atsigules stengdavosi atsiminti iš vaka-ro koplyėio girdtus rytidienos medita-cijos punktus, kaip liepdavo regula ir pa-tardavo visi dvasinio gyvenimo vadovai.

Tuo metu jis uoliai ėmėsi studijuoti ir dviašiškus mokslus, ypač dogmatinę teol-giją, iš kurios tikėjosi paramos savo tikė-jimui atgaivinti ir pamaldumui sustiprin-ti. Pralenkdamas einamā kursā, jis ėmė skaitinėti jam rūpimas vietas iš traktatų "De Redemptione," "De Sacramentis," "De gratia." Deja, jis greitai tu nusivy-limu pastebėjo, kad, kaip moralinė teolo-gija maža tepadėjo jo sąžinei, taip dog-matinė jo tikėjimui gyvumui. Bažnyčios mokslas jam aiškėjo, argumentai gausėjo, bet visa tai sielos nešildė ir širdies nevyr-pino. Dėl ko, jis negalėjo įspėti. Gal būtų dėl to, kad jis visiškai savęs nenugalėjo? Gal neprieinamose jo dvasios užkampio-se slapstėsi puikiybės dvasia, maišto demonas, pasaulio tuštųjų mikrobai? Bet jis to nežinojo. Jis pavartojo daug priemonių sau nugalėti, jis daug kovojō ir net kentė. Jo norai buvo gerai—dels ko gi Dievas jam nedavė malonės?

Visa pirmąjį pusmetį, kankinamas abe-jonių ir savo pačio valios prievartos, jis nė kartā nepasidžiaugė jokia šviesesne viltimi, jokia giedresne protovaliste. Visas jo gyvenimas buvo liūdnas ir niūrus, jis pats dar labiau užsidaręs savyje, tylius ir atšiaurus. Artimesnieji jo draugai stebėdavosi jo tokia nuotaka ir kartais jį užjausdavo.

—Kas tam mūsų Liudui šimet? Jis vi-sai j save nepanašus...

—Tu, Vasari, žiūrėk. Dar toli galas. Šitaip neišeši.

—Bet kartais ir pasiepdavo.

—Mūsų Liudas be juokų šimet atva-žiavo įsimylėjęs. Žiūrėk, kaip kentčia vargšelis.

—Krito j akį kokia Vilniaus gražuolė. Kam krentis, kur nereikia!

—Ne, jisai šimet pasidarė labai pamal-dus. Pamatysit už poros metų bus for-marium.

Mintis, kad Vasaris bus formarium, vi-sus gerokai palinksmindavo.

Visa pirmąjį pusmetį jis buvo metęs viską, kas nesirišo su tiesioginėmis pavei-gomis. Jis neperskaitė nei vieno literatūros veikalų, neparasė nei vieno eilėraš-ėio. Dienoraštį—ir tą buvo visai užmetęs, o kurį laikā buvo galvojęs j net su-naikinti.

Jo abejingumas buvo pasiekęs tokį laipnį, kad net katedros Nepažįstamoji jo nebedomino. Retą kurį sėkmadienį jisai žvilgteldavo į pilioriaus pusę, o j pa-matę pasijūdavo širdy vien kartumā ir nevilni. Jo elgesys buvo panašus į kerš-tingā vengimą, kuriuo įsimylėjęs jaunuo-lis nori įskaudinti ir sau ir savo mylima-jai, kai suabejvoja savim arba pamato,

kad visos jo viltys, lūkesiai ir džiaugsmai žūva, kaip šalnos pakąstos gėlės.

Pavyzdingu klieriku prievartā Liud-as Vasaris ir teišbuvo tik tā pirmąjį pus-metį. Papūtus pirmiem pavasario vėjam, jo religinė nuotaka ėmė sklaidytis, ir jo užsispyrimas tirpti, kaip pavasario snie-gas. Jau po Kalėdų jis ėmė rečiau vaikšč-ioti vakarais j koplyėiā, o nuėjęs jis re-čiau susidarydavo tā sentimentalisko re-ligingumo nuotakā. Jis jau buvo tiek pripratęs prie apytamtos ir tylos, kad ko-plyėio jausdavosi taip pat ramiai, kaip ir savo kambary. Pagaliau jis jau ne-jautė jokio patraukimo daryti tuos nete-kusius savo žavingumo pratimus. Jis ėmė vėl blaiviau žiūrėti ir j savo pašauki-mā ir j savo tikėjimo bei uolimo klausimā.

Galimas daktas, kad jeigu Liudas Va-saris būtų ištvėręs šioj visokiā džiaugs-mo abegacijoje, iš jo būtų išėjęs arba di-delis ascetas, arba negailėstingas fanati-kas, o gal ir eretikas.

Tuo laiku ėmė švisti pirmosios pavasa-rio dienos. Kaskart ilgiau ir silėčiau kai-tindavo saulutė, ir j dulkėtās seminarijos aules, celes ir koridoriuos po nebesaugo-jamas duris kaskart dažniau įsprusdavo gaivinacijos tyro oro srovės. Popietiniū rekreatacijų metu visi klierikai išgarmėda-vo j sodą ir takuose jų mimamas sniegas dar greičiau tirpo, ir kiekvienoj pėdoj lik-davo vandens latakėlis. Kiekvienas jau-tė, kaip jam lengva krūtinėj, matant tuos ankstyvojo pavasario ženklus. O skam-balo vėl suvarty j aules ir celes, tūli dar po langus žiūrėdavo, kaip eina lauke pa-vasario darbas.

Vasaris nė pats nežinojo, kaip tai atsi-tiko, kad vienā tokia popietė nuo jo krū-tinės tarsi nusirito koks akmuo, jo širdis suvirpėjo džiaugsmu, ir jis nusispysojo pavasario saulei, mėlynam dangui ir tirp-stantiam snigui. Tā dienā jisai vienas vaikščiojo nuošaliu taku, veltui stengda-masis sugauti kažkokiā mintį, kažkokį jausmā ar atsiminimą, kuris įkyriai suko aplinkui vis tolydzio išsprudamas iš są-monės skritulio. Ir staiga iš aukšto, ties jo galva, pasipylė skardus, linksmas vy-turiuko čirviravimas. Vasaris sustojo. Pirmoji vyturio giesmė turėjo ilgas tradi-cijas jo emocijų gyvenime. Nuo pat kūdikystės dienų jis kasmet laukdavo šito momento ir džiaugsmingai jį sutikdavo. Gal būtų, jis jo laukė ir dabar, o sulaukęs užmiršo viską, kas j slėgė ir vargino. Jeigu ėia būtų buvusi jo motina, jis, be abejo, tučiuojau būtų ėjęs pasidalinti su ja linksma naujiena: mama, vytyruokas!

Nuo tos dienos klierikas Vasaris nebėjo daugiau vakarais skendėti mistiškoj ko-plyėios apytamsoj. Parsinešęs iš lauko daugybė atbandancios gamtos įspūdzijų, o sutanę, pakvipusį pavasario oru, ar galėjo jisai tūnoti koplyėios kertele, kur smilkalų ir vaško žvakijų kvapas jam da-bar priminė greičiau kapā, negu Visagali-niū gyvybės Dievū?

Jau seniai Vasaris nebuvo taip gyvai jautęs gamtos grožio ir melėš, kaip tā pavasarj. Jisai kasdien kruopščiai sekė ir registravo savy kiekvienā naują pava-sario apsirėškimā. Jisai žinojo, kur ir kiek dar yra sniego sode, ir buvo numatę laikā, kada kur jis turi ištirpti. Jis žinojo, kur pasirodė pirmoji žolė ir ant kurio sodo medelio prasiskleidė pirmieji žiedai. O kai pagaliau sužydavo visos vysi-nios, ir obelys, ir kriaušės, jisai stengėsi visą laisvā laikā praleisti sode, gėrėdamas pavasario gamtos dovanomis. Ir vaka-raris, eidamas gulti, atsidaręs savo kam-barui langā, jis ilgai dar iš viršaus žiūrė-davo j tā žiedų ir sprogančiųjų lapū jūrā, užsūdusią ir kvepiančią ir jaudinančią j dabar stipriau ir kitaip, negu koplyėios paslaptina tyła.

Oru Jėgu Perkėlimas Eis Lėtai
WASHINGTONAS, bal. 12.—Oru jėgu perkėlimas iš Europos j Pacifikā turėtos imti bent 30 dienų po užbligimo karo su Vokietija (V-E day). Niekas "kritiškai" daliniai gali būti perkelti greičiau. Oru jėgu praneš-jas sako jog ims mėnuo ar il-giau pradėti tokį didelį darbā. Nėkurie daliniai bus priskirti prie "palyginamā mažų" oku-pacijos oro jėgu Europoj.

(Bus daugiau)

Mes Nepasiduosime

Chicagiečiams

PATERSON, N. J.—Drauge Gilmanai, laikykitis, kaip drau-tes, mes, patersoniečiai, at-einame jums j pagelbā. Kovo 25 d. Lietuvos Literatūros Draugijos 84 kuopa laikė su-sirinkimā ir rimtai svarstė, kaip pakelti kuopos iždā fi-nansais ir kaip gauti daug-iau naujų narių j kuopa, kartu ir 2-trā Apskritj, kad pralenkus 1-mą Apskritj (Chicagos) naujų narių ga-vime.

Naujų narių gavime nu-tarėme visi darbuotis, kad įrašius j Draugijū visus lie-tuvius, kurie tik myli ap-švietā ir kultūrā. Ir pradžia jau pasirodė gėra, nes šiame susirinkime priimta 4 nauji nariai, o po susirinkimo dar gauta 3 nauji, tai viso jau septyni. Ir tai gauta j trumpā laikj.

Taipgi pasimokėjo arba tapo išrinkta duoklės už 1945 metus iš visų senų na-rių ir manau, kad kuopos sekretorius, P. Dennis ir iždininkas S. Vilkas jau pasi-untė j centrā. Todėl ir sa-kaui, drauge Gilmanai, ALDLD 2-ros Apskritj pir-mininke, kuris stoja su Chi-cagos apskričių j lenktynes, varde mūsų apskriėi, laiky-kitis tvirtai—mes ateiname j pagelbā!

Toliau nutarta, kad ben-drai su draugais rusais ir lenkais, ateinanėiā vasarā, surengti porā bendrū pikni-ky, kad pasidarius daugiau pinigū, idant galėtume sek-mingiau paremti progresyvį veikimā. Tam reikalui iš-rinkta ir komisija—J. Sim-ba ir S. Vilkas.

Gerai, draugai, pradžia padaryta gera, tai lai būna mūsų nusistatymas, kad 1945 metais gausim 20 nau-jų narių j Literatūros Drau-gijos 84 kuopā, o kada iždās sutvirtės, tai prisidėsimė su aukomis ir prie steigimo Lietuvos Archyvo.

J. Bimba.

Jankiai Suėmė 285

Naciū Oficialus

MUELHAUSEN, Vokietija.—Generolo Pattono treėiosios ar-mijos šeštoji šarvuotėj divizija ėia suėmė išilbhastusius, besi-slapstancius naciū oficialus. Vi-so suėmė 285. Žymesnieji, kaip lai Joachim von Ribbentrop ir kiti jo departamente išbėgiojo kitur. Ėia sumti tik žemesnės rangos ūlai. Keli iš jų yra buvę Washingtone ilgus metus.

Nėkurie iš jų sakė, kad Berlynas jau 75 muosimėčias sumai-kintas; didžiūna valdzios bu-dinky sugriauti. Vienas dreban-ėis balsu pareiškė: "Didžiūna iš mūsų jautėme, kad karas pralaimėtas, bet iki dabar mes negalėjome kalbėti apie tai iš baimės dėl pasekmų."

Oru Jėgu Perkėlimas Eis Lėtai

WASHINGTONAS, bal. 12.—Oru jėgu perkėlimas iš Europos j Pacifikā turėtos imti bent 30 dienų po užbligimo karo su Vokietija (V-E day). Niekas "kritiškai" daliniai gali būti perkelti greičiau. Oru jėgu praneš-jas sako jog ims mėnuo ar il-giau pradėti tokį didelį darbā. Nėkurie daliniai bus priskirti prie "palyginamā mažų" oku-pacijos oro jėgu Europoj.

GRAŽUS TORONTEČIŲ TARPTAUTINIS

JAUNIMO PARENGIMAS

TORONTO, Ont.—Visų de-mokratiniū šaliū jaunimas pereitā savaitę apvaikščiojo jaunimo savaitę. Toronte ta-diena buvo atžymėta tarptau-tininiū jaunimo koncertu Eaton auditorioj.

Koncertas, reikia pasaky-ti, buvo labai gražus. Pro-gramā pildė įvairiū tautū jaunimas, kurio tarpe buvo ir mūsų Zvaigždės Choras. Jam teko garbė atidaryti koncertā su Kanados himnu. Vadovybėj Phyllis Linartaitė, jis pagiedojo O Canada (Kanados himnā) ir dar po-ražū daineliū. Buvo gražus vaizdas, kada šis mažų me-tų jaunimas stovėjo gražiai išsirikiavęs ant scenos ir dainavo taip sutartinai.

Ukrainai davė labai gra-žio programos. Ypatingai labai gražus numeris buvo šokiai, vaizduojanti kaip prinokė rugiai siūbuoja, kaip valstiečiai juos piaina ir j gubas stato.

Labai gražū įspūdį sudarė jugoslaviū Tito orkestras, kuris griežė ir dainavo.

Programoj dalyvavo lenkū šokikės, suomiū sportin-kės ir kitu tautū jaunimo menininkai. Taipgi buvo ir negrų atstovai.

Sovietų Sąjungos atstovy-bės narys perskaitė laiškā nuo ambasadorius Žorubi-no, linkėdamas Kanados jaunimui pasekmingai kurti gražū gyvenimā kartu su vi-so pasaulio jaunimu.

Koncerto tikslas buvo ne tik paminti jaunimo savaitę. Nuo jo likęs pelnas bus paskirtas pastatymui tarptau-tininio namo Stalingrade. Tā namā dėl jaunimo stasys visų demokratiniū šaliū jau-nimas ir tas namas tarnaus viso pasaulio jaunimui, ka-

Ispanija Pertraukė

Diplomatinius Ryšius Su Japonija

Kaitina Japonus Brutališkumu Manilos Mštuose

MADRID, Vakar vakare Ispanijos valdzia nutarė pertraukti ryšius su Japonija. Sako Japo-nijos kareiviai brutaliskai ėglėsi su Ispanijos pilieciais Manilos kovose.

Pažymėta, kad Ispanija jau buvo įteikus skundus Japonijos valdziai. Nutarimas padarytas kabinto susirinkime Franco pirmininkaujant. Nutarimas pa-rentas ant raportū nurodancijū, kad japonai šturmavo Ispanijos konsulatą, nužudė konsulato nari-us ir kitus ispanus. Konsulatą sudegino.

Tai pirmas Ispanijos žygis nu-traukimui ryšiū su Ašim.

Eina Gandai, kad

Hitleris Išmestas —Miršta

LONDONAS, bal. 11.—Neva-oficialis raportas ėia praneša, kad Gestapo ėyfas Heincricikas Himmleris, po didelių naciū ne-pasisekimo, išmėtė Hitleri iš aukščiausios komandos. Sako-ma taipgi, kad Hilleris miršta. Britų pusiau oficialė žiniū agentija Exchange Telegraph irgi praneša veikt panašias žinias apie naciū šlimā ir sa-ko, kad raportai gauti iš autori-tingų Londono šaltinių. Britų užsienio ofisas sako, kad dalykas atrodė esąs "vien paskalas."

stovybės tame taip graži-ne

me koncerte.
Reikia pridėti, kad kon-certā sveikino daug žymiū asmenų, linkėdami jaunimui pasisekimo plėsti kul-tūrinį darbā tarp jaunimo, siekiant skalesnio ryto-jaus.

Reporteris.

Naciū Kariai

Saukiasi Motinū

LONDONAS, bal. 12.—Naciū seržantas, veteranas dalyvaves Soviety, Crete, North Africa, Sicily ir Italijos kovose, pasidavė "London Star" korespondenti, britū 2-rosios armijos fronte.
"Seniausias kareivis mano bū-ry yra 16 metų," sakė seržan-tas. "Kada stoja j mūsų, nėkurie šaukiasi motinū. Mano leitenan-tas buvo tik 19 metų ir nematęs mūsų iki ėia atvyko. Su tokiais kareiviais nebegalima kariauti," sakė pasidavęs seržantas.

Phone: Lafayette 5600
4180 Archer Avenue
URBA Gėlininkas
Gėlės Mylėtinėms, Vestuvėms, Bankietams, Laidotuviams, Pasiučiame

Siuočiamė Gėles Telegramomis j Viso Pasaulio Dalls
LOVEIKIS—Kvietkininkas
Gėlės Vestuvėm, Bankietam, Pagramam
3316 S. Halsted St. Chicago Yards 7308

NULUIDIMO VALANDOJE

Kreipkitės j
ANTHONY B. PETKUS

L Aidotuviū Direktoarius
DVI Moderniskos Koplycios
JOSU PATOGUMUI:
6812 S. Western Ave., Chicago
Telefonas GROvehill 0142
1410 So. 50th Avenue, Cicero
Telefonas CIGero 2100
Mūsų patarnavimas yra greitas, mandagus ir
Jūsų finansiskam stoviai pricinamas.

Laidotuviū Direktoariai

NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ
DIREKTORIŲ ASSOCIACIJS

Turime Koplycias
Koplycias
Visose
Mieste
Dalyse
Ambulanso
Patarnavimas
Dienų ir
Naktj

AMBULANSO PATARNAVIMAS DIENŲ IR NAKTJ
Turim Koplycias Visose Miesto Dalyse

LACHAWICH IR SUNS

Phones: Canal 2315 Comm. 5765 Pullman 4276
2314 West 23rd Place 1975 So. Michigan Ave.

J. LIULEVICIUS

4248 S. CALIFORNIA AVE. TELEFONAS: LAFAYETTE 3572

P. J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET 710 W. 18th STREET
TELEFONAS YARDS 6419

S. P. MAZEIKA ir EVANAUSKAS

3319 LITVANIA AVE. TELEFONAI: YARDS 1128 ir 1129

ANTANAS M. PHILIPS

3307 LITUANICA AVENUE TELEFONAS: YARDS 4908

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

1892 S. MICHIGAN AVENUE TEL. PULLMAN 9661

'Vilnies' Skaitytojų ir Darbuotojų Kolumna

"Draugai: Jubiliejiniame koncerte negalėsiu dalyvauti, tai nors su grašiu prisidėsiu. Dvidešimties penkių metų Jubiliejus reiškia tiek metų neatlaidžios kovos už darbo žmonių gerovę. Tie visi istoriškai grigaitiniai, smetoniniai ir visų profašistų klišėms įrodė 'Vilnies' pozicijos teisingumą. Toks laikraštis užsiņelpo darbo žmonių paromas.

"Vilnies' kovodama tautinius reakcininkus, kartu kovoja prieš reakciją abelnai. Tas padaro laikraštį dar naudingesnių—naudingu visos šalies plote, o ne vien tautiniam rately. Atžymėjimui Jubiliejaus stūnčiava \$10.

"Draugiškai, Adelė ir Martin Bacevičiai, La Porte, Ind."

"Gerb. Draugai: Clevelando LLD 22-tra kuopa sveikina dienrašči 'Vilnį' su \$25. Kuopa aukauja \$10, o kita buvo surinkta ant blankos.

"Linkime dienraščiui 'Vilniei' gerų pasekmių ateityje ir kaip dienraštis mums pranešdavo teisingas žinias per 25 metus, kad ir ant toliau taip pat tarnautų dėl Amerikos Lietuvių, Draugiškai, Z. Simon, Cleveland, Ohio."

"Draugai Vilniečiai: Mes norime nors su maža suma \$5 pasveikinti Jus, Draugai, už rūpestingą darbuotę leidžiant dienrašči 'Vilnį' per 25 metus. Mykolas ir Elzbieta Samuoliai, Chicago, Ill."

"Sveikiname 'Vilnį' jos 25 metų Jubiliejaus proga. Mes įvertiname laudies dienraščio išlaikymą. Didžiojuamės turėdami tokį stiprų įrankį kovoję prieš fašizmą ir lietuvių reakcijų spaudą.

"Tegul gyvuoja Lietuvių laudies dienraštis 'Vilnis'!"

"Tegul veda kovą prieš žmonių sąršiaus priešą fašizmą!

"Draugai: Nors jau mes suvėlavom su pasveikinimu dienraščio 'Vilnies' Jubiliejinį numerį, bet gal bus gerai, kad ir vėlai. Mes linkime dienraščiai 'Vilniai' geriausio pasisekimo tarpe lietuviškos visuomenės ir ant

toliau. O kad ji turės pasisekimo ir didelės paramos iš visuomenės, tai mes neabejojame. Ta proga prisūnčiame su pasveikinimu nors maža parama \$7. Sudėjo: J. Mačėnas \$1, P. Zaleckas \$1 ir J. Bender \$5."

"Draugai: Su giliausia pagarba sveikinū 'Vilnį' su 25 metų neuilstancios darbuotės. 'Vilnis' per tą laiką švietė ir mokino progresyviu lietuvių visuomenę dėl geresnės ateities. Todėl pravartu visiems dienrašči 'Vilni' skaityti.

Su linkėjimais, A. Levantienė, Los Angeles, Calif."

"Sveikiname 'Vilnį' 25 metų sukakties proga ir linkime, kad tas šviesos ir tiesos žibintuvas neužgestų niekad!"

"Cleveland, Ohio, Lietuvių Moterų Klubas: Feliksas ir Emilija Skleriai, V. Daniūnas ir V. ir K. Romandai."

"Gerb. Draugas Abekas: Siūnčiu \$25 'Vilnies' sveikinimo proga 25 metų sukakties. Trys metai atgal tiek pat esu įteikęs spaustuvės pagerinimui. Viso geriausio dėl dienraščio 'Vilnies'. R. Gustaitis, Detroit, Mich."

"Brangūs Draugai: Siūnčiame mūsų širdingiausius sveikinimus dienraščiai 'Vilniai' 25 metų sukakties proga nuo gerų draugų geriausia linkėjimais, K. Plačėnis, Toledo, Ohio."

"Sveikinū su dešimts doleriu; \$5 namo paramai, kiti \$5 sustiprinimui dienraščio. Ambroz Balchūnas, Chicago, Ill."

"Draugai: Cia sveikinū su Clevelando 'Vilnies' skaitytojų 25 metų sukakties proga. Didžiojuamės, kad per tiek metų dienraštis 'Vilnis' švietė Amerikos ir užsienio lietuvius pasitikėjimo, jog darbo žmonių ateitis bus šviesesnė.

"Cia dėl sustiprinimo dienraščio prisidedam nors su maža auka: J. Vebra, Ig. Bagdonas po du dolerius; J. Ambrozaitis \$5 ir B. Kirstukas \$10. Draugiškai, B. Kirstukas, Cleveland, Ohio."

"Draugai: Cia siūnčiame čekį ant \$16, tai bus už prenumeratą, likusieji sveikinū mas šio svarbaus jubiliejaus. Draugiškai, Smitai, La Porte, Ind."

"Brangūs Draugai! Sveikinū 25 Metų Sukaktiesių 'Vilnies' jubiliejų. Čekis \$20 nuo LLD 49-tos kuopos narių—LLD 49-tos kuopos šeimos. Geo. Bendix, East St. Louis, Ill."

Didelis ačiū dienraščio draugams už širdingus linkėjimus ir tókia gausią paramą.

"Vilnies' Adm.

WASHINGTONAS, bal. 12.— Amerikos kareiviai, nežūrint kokio pasaulio dalyje jie būtų, gaus žinias iš San Francisco konferencijos. Jos bus perduodamos per radiją, jų laikraščiuose ir buletinuose ir judžiose.

DOVANOS IR PATARNAVIMAS NAUJAI ATVYKUSIEMS GYVENTOJAMS

Koloniališkose dienose pionieriai siūntė vagonus prikrautus maistu ir vandeniu atvykstantiems karavanams iš rytų. Inspiruoti šia tradicija, moderninė organizacija, padarinė "Welcome Wagon," bando atgauti šią geros valios dvasią mūsų miestuose.

Pereitais metais dvylika šimtų "Welcome Wagon" šeiminkinių padarė net 300,000 vizitų naujai atvykusioms šeimoms arba naujai ištekėjusioms ir motinoms naujai gimusių kūdikijų net į 600 miestų. Thomas W. Briggs, prezidentas "Welcome Wagon", ketina panašią organizaciją įvesti Pietų Amerikoje, kada karas baigsis.

Kada šeima atvykta į svetimą miestą "Welcome Wagon" šeiminkinė ateina į namus su pintine dovanų ir klausia kaip ji gali padėti. Ši šeiminkinė kartais pagamina valgi, arba padeda sutvarkyti namus ir tt. Ji pveda didelė telefoną greitai įvesti, elektrą užsukti, pasamdo tarnaitę, užregistruoja vaikų mokykloje. Šeiminkinė duoda patarimų apie bažnyčią, klubus, visas miesto įstaigas. Suveda žmones vietos kilmės, ir tt. Pataria kokias krautuovikas lankyti, ypač tas, kurios remia šią "Welcome Wagon" projektą.

"Welcome Wagon" yra komercinis projektas ir pasekmingas. Vietiniai krautuovinkai randa, kad samdydami tas šeiminkines ir remdami tą darbą, tik pagerina savo biznį ir užsiņelpo žmonių gerą valią. Kiekvienas krautuovinkas duoda dovaną pirmam "Welcome Wagon" vizitui.

Geros valios pintinės naujai atvykusioms šeimoms paprastai turi pieno, duonos ir kito labai reikalingo maisto, vietinį laikraštį, gėlių ir kortelių, su kurioms naujai gyventojai gali gauti dovaną kada atlanko vietines krautuoves. Pavyzdin, ji gali eiti į filmas nemokamai pirmą kartą, ir panašiai.

Naujai ištekėjusioms įteikiama gėlių, naudinga "cook book", ir dovanoms kortelės iš įvairių krautuvių.

Bet gražiausia ir gal naujindgiausia pintinė yra naujai gimusiam kūdikiiui su visokiomis naudingais daiktais. Motinai įteikiama gražių gėlių. Visi yra gerai biznio investimentai. Kiekviename mieste kur šie "Welcome Wagon" įstiegti, visi krautuovinkai nori prisidėti.

Biznis yra pusiau-viešo pagrindu, ir beveik kiekviename mieste šeiminkinės atsinašina oficialų pasveikinimo laišką nuo vietinio valdininko. Yra tiek daug karo darbininkų, kurie kraustosi iš vienos vietos į kitą, vietiniai pareigūnai mano, kad šis tikrai svarbus darbas.

Nesena viena valdiška įstaiga buvo perkelta iš vienos vietos į kitą, toje įstaigoje dirbo suvirš du šimtai šeimų. Persikėlimas įvyko

Chungking Prieglaudoje Mirė 460

CHUNGKING, bal. 12.—Apie 460 vyrų ir moterų, areštuotų gatvėse tarp sueri ir kovo mėnesių, mirė Chungking prieglaudoje, kaip praneša nacionalės valdžios egzektuvivis komitetas. Tuom pačiu laiku kiti 121 "prašuve." Investigacija parodė,

kad virš 80 nuosiūčių prieglaudos įnamū turėjo darbus, kada jie buvo areštuoti ir pasiųsti į prieglaudą. Perėtę mėnesi pajauja areštavo studentė ir pasimūtė į prieglaudą.

Šie įvykiai sukėlė didelį sąjudiū. Laikraščiai pradėjo pliačiai rašyti apie tai.

STOCKHOLM, bal. 12.—Submarinas nusunkindio švedijos žuvavimo laivą užmusant laivo vairotojų. Trys kiti išgelbėti.

Suveluotai Sveikinimai į Jubiliejinį Vilnies Numerį

Linkėjimais Ilgiausių Metų Vilniai L.L.D. 68-tos ir L.D.S. 79-tos Kuopų Hartford, Conn.

Susirinkimai: 79 kp. susirinkimai atsibūna kas 8 kp. įvyksta kiekvieną pirmą ketvirtadienį vakare; atelivite ir naujų narių atsiveskite.

Svetainė: 155 Hungerford Street

Sveikinam VILNĮ 25 Metų Jubiliejaus Proga!

LAISVĖS CHORAS

Hartford, Conn.

Choro rėpticijos įvyksta kiekvieną penktadienį, 8 val. vakare. Nariai lankykities ir naujų narių atsiveskite.

Pamokų vieta: 155 Hungerford Street, Hartford, Conn.

Linkėjimais Vilniai Ilgiausių Metų Jos Sidabrinio Jubiliejaus Proga!

Joe Stanelis—Hi Hat

Užkandžiai—Gėrimai Floor Show

184 West 54th Street Nėra Cover Charge

Prie Newark Bay Tel. Bayone 3-1047

BAYNNE, N. J.

Ilgiausių Metų VILNIAI! A. KUPSTAS Barber Shop 127 N. 18th Street East St. Louis, Ill.

Ilgiausių Metų Vilniai ANNA LEVANAS L. A. DAINININKĖS 224 W. 78th Street Tel. Th. 6484 Los Angeles, California

Sveikinū Vilnį 25 Metų Jubiliejaus Proga!

SOUTH END CAFE — GEORGE BENDIX

502 So. Main St., East St. Louis, Ill.

Telefonas East 9274

Sidabrinio Jubiliejaus Proga Mes Grand Rapids, Mich., Pažangiečiai Lietuiviai Linkime Ilgiausių Metų Vilniai!

Antanas Daukša	P. Solo	1.00
1131 Walker St. ...	\$10.00 V. Rinkevičia	1.00
Kariū Motinų Klubas ...	5.00 Mr. & Mrs. Grigas	1.00
F. Perla, Marne, Mich. ...	5.00 Mr. & Mrs. B. Gillis	1.00
J. ir A. Stankievičiai	5.00 Mr. & Mrs. Skripka	1.00
T. M. Rus	3.00 A. Berikanski	1.00
Ch. Luckus	2.00 M. Baršis	1.00
Mr. & Mrs. Dom. Gilbert	2.00 Mr. & Mrs. Warnas	1.00
J. K. Phillips	3.00 M. Matulaitis	1.00
Mrs. V. Gilbert	1.00 A. Maknavičia	1.00
Ch. ir M. Kijauskas	2.00 S. Strackis	1.00
J. Adam	1.00 Mr. & Mrs. Virbiekai	1.00
S. Karsokas	1.00 A. Stankaitis	1.00
A. Karpavich	1.00 Mrs. Davis	1.00
J. Klion	1.00 A. Zuraitis	1.00
J. Ross	1.00 M. Zagūnas	1.00
Anna Kadis	1.00 J. Bartkus	1.00
A. Žilinskienė	1.00 A. Karalius	1.00
Mrs. Girnis	1.00 Mr. & Mrs. Alksnis	1.00
J. Andriūskas	1.00 S. Motjaitis	1.00
S. Grigalius	1.00 S. Motjaitis	25
P. Grigalius	1.00 Ch. Žilinskas	25

NOVAK'S

STOCK YARD MARKETS

BRANGŪS KOSTUMERIAI!

Širdingai atsiprašome Jus už stoką mėsos mūsų krautuovėse. Tą padėtį sudaro karas tik trumpam laikui.

Dėkuodami Jums už praitę mūs rėmimą, užtikriname, jog ir ateityje mes Jums patarnausime sulyg savo išgalės.

Kaip tik pasitaisys padėtis, taip greitai mes Jums pranešime per laikraščius.

JŪS, UŽ KUOGREIČIAUSIĄ PERGALE!

**Dėdė Samas Išduos
44,200,050 Ekstra**

Raudony Punkty

Negirdėtas kiekis ekstra raudonųjų punktų bus išdalintas veitvi šeimininkėms šį mėnesį ir kiekviena šeima gaus po vieną dalį. 44,200,050, absoliučiai raudonųjų punktų bus šiek tiek šeiminiams per meso krautuvininkus už atliktą darbą. Riebalų rinkimas iš riekelių vėsaus, kad surinkti kuo daugiau mėsos, taigi reikia rinkimo gaminiams medikamentais, parako, dirbtinio žemo, mulio, daži ir daugybės kitokių reikmenų būtinai vėdinami karu ir namų fronte. Už kiekvieną svarą atliktam darbui šeiminiams privalo gauti po 2 raudonuosius punktus. Pareikalavimas atliktam darbui tebėra kritiškas. Šeiminiams yra reikalingas kaupti kėkviensį įsėti, kiekvieną arbatinį šaukštelį ir pristatyti meso krautuvininkui, pakvi kaimėms įvairniais pargalėmis prieš abu prieš—nacių Yokietis ir Japoniją.

**Reikšminga Buvo
V. Andrulio Kalba**

Hartford, Conn. — Kovo 29 dieną ant greitųjų buvo surengtos prakalbos V. Andrulių, "Vilnius" redaktoriui, iš Chicago. Kadangi prakalbos įvyko viduryj savaitės, kada daug dirba naminiš, o ir garsinimų paskleidimui nebuvo daug laiko, tai ir žmonių neperdaugiausiai atsilankė.

V. Andruelis aiškiai išdėstė dabartinę karą eigą, pasaulinę padėtį ir Lietuvos reikalus, kuriai amerikiečių pagalba yra reikalinga. Plačiai jis kalbėjo apie lietuvių organizacijas ir jų veikimą Amerikoje. Jis sakė, kad didelė didžiūna Amerikos lietuvių turės apsišviesti visai eile svarbių klausimų ir vienas iš jų bus, tai remimas Tarybų Lietuvos, kaip pagelbėti jos atstatymui, taip ir esamos tvarkos. Ir telementai, kurie dabar būdami priešakyje tų organizacijų, veda prieš tarybinę Lietuvą propagandą, stengiasi nepreisti lietuvius prie tokios vienybės, galų gale pralaimės, nuo jų lietuvių nusisuks ir tie ponai pasiliks, kaip lietuvių tautos išmatos.

Kurie turėjo progos dalyvauti šiose prakalbose, tai vyti likosi patenkinti. Gauta du nauji "Vilnius" skaitytojai. Buvo parinkta aukų padangimui lėšų ir pasveikinti mūsų dienraščiui "Vilnius" 25-kių metų sukaktuvių. Aukų surinkta \$33.15. Išlaidų buvo \$5, tai "Vilnius" reikalams perduota \$28.15.

Varde Liet. Literatūros Draugijos 63 kuopos, visiems aukavysmes tariame širdingai aciū.

W. Brazauskas.

**Kelios Žinutės iš
Hartford, Conn.**

Mūsų kolonijūs lietuvių gražiai atžymėjo Raudonojo Kryžiaus vajų. Dirbo bendrai Liet. Amer. Piliiečių Klubas, Lietuvių Literatūros Draugijos 68 kap., Moterų Klubas ir Amer. Raudonojo Kryžiaus Lietuvių Skyrius. Per savo parengimus sukėlė Raudonajam Kryžiui \$1,032. Už šį darbą lietuvių buvo kredituoti įtpalinant veikėjų pakeitimus vietos anglų spaudoje.

Kovo 25 d. Laisvės Choro Svetainėje buvo linkmas parengimas, kurį rengė Lietuvių Daržo Bendrovė. Parengimas buvo geras ir tvarkingas, vienli linkmosi prieš geros muzikos, tik gerė, užkandžiuo ir šnekučiaivosi darydami įvairius planus pagražinimui pikniko daržo. Neuzilgo ir piknikai ten jau prasidės. Girdėjau, kad Bendrovei pelno liko apie \$70.

Velykos vieniems buvo linkmos, o kitiems liūdnos. Sveiki praleido jas savo namuose, o kiti Lietuvių Am. Piliiečių Klube, kur, tarpe kitko, buvo duodama veitvi įvairių spalvų margučiai, kaipio priminimas seno parpročio Lietuvoje. Buvo įvairių gėrimų ir skanių užkandžių.

Bet buvo ir nelaimių: prieš Velykas, subotaj, geras kliuobietis ir Sv. Jono Draugijos narys, S. Čebatoris, sulaukęs 53 metų amžiaus, mirė. Paliko šeimą didelema nuiludime. Lai jam būna amžina ramybė Amerikos žemėje, o šeimai reikiame užuojauta.

Taip pat prieš pat Velykas labai sunkiai susirgo Bronius Vedeklis. Dabar yra Hartfordo ligoninėje. Teko girdėti, kad bus padaryta gan sunki operacija. Linkiu ligoniui greitai pasveikti.

Per Velykas svečiavosi karžygis A. Skardžius, kuris iškaravo prieš japonus per 2½ metų, dalyvavo pamėime 4-rių sąly ir daug kartų iš bombininko B-29 daugž mūsų šalies priešus japonus. Vėliau šiame žygyje jam sužeidė ranką. Kovūnas yra pilnas energijos ir pasveikęs trokštą grįžti atgal. Jis yra Laisvės Choro ir LAP Klubo narys. Linkime greitai pasveikti ir laimės būsimoj kovoj.

Nemunas.

SMAGI ŽINIA KENOSHOS LIETUVIAMS

Waukegano, Racine ir Kitų Artimų Kolonijų Lietuviam Taiptiau Gera Proga

Sekmadienį, balandžio 15, German - American svetainėje, bus savaidinta graži ir pilna juoko operetė "Kada Kaimas Nemiega." Ją perstaus didžiulis Roselando Aido Choras, vadovybėj Daratėlės Judzentavičienės.

Kenoshos ir apielinkės lietuvių turės gerą progą pasigerėti dainomis ir muzika, linkamsi laiką praleisti, taipgi gerai pasijuokti, na ir pasimokinti. "Kada Kaimas Nemiega" vaizduoja Lietuvos jaunimo gyvenimą. Joje yra net 21 daina. Jos vaidinime dalyvauja geri aktorai, taipgi vadovaujami gabios direktorės Judzentavičienės. Negali būti abejonės, kad veikalas bus gerai savaidintas, nes jis jau vaidintas Roselande ir kurie matė nori iš naujo matyti.

Svarbu pažymėti ir tas, kad iš Roselando važiuoja nemažai žmonių su kenoshiečiais ir kitų Wisconsin kolonijų žmonėms susipažinti. Daugelis tad turėsite progą savo frentus ir pažystamus susitikti.

Operetė "Kada Kaimas Nemiega" smagu matyti, malonu klausytis jos dainų. Lošimas taip gerai atliekamas, kad stebėdamas nori juo ilgiau tai matyti. Lošime dalyvauja jaunimas ir suaugusieji, kaip ir reikia perstatymui kaimo gyvenimo. Yra gerų dainininkų, taipgi patyrusių vaidy.

Tokia proga Wisconsin žmonėms taikosi labai rečiai, tai ir reikia jos nepraleisti. Įžanga bus maža, su takais tik 65 centai.

Operetė "Kada Kaimas Nemiega" smagu matyti, malonu klausytis jos dainų. Lošimas taip gerai atliekamas, kad stebėdamas nori juo ilgiau tai matyti.

Lošime dalyvauja jaunimas ir suaugusieji, kaip ir reikia perstatymui kaimo gyvenimo. Yra gerų dainininkų, taipgi patyrusių vaidy.

Tokia proga Wisconsin žmonėms taikosi labai rečiai, tai ir reikia jos nepraleisti. Įžanga bus maža, su takais tik 65 centai.

Tad atsišaukiame į Kenoshos, Racine, Cudahy, Milwaukee ir Waukegano lietuvių, kad dalyvautumėte šiame parengime, nes negalima geriau ir smagiau laiką praleisti, kaip stebint tokią operetę ir klausantis tokių dainų.

Pelnas nuo šio parengimo skiriamas Lietuvos žmonių gelbėjimui drabužiais ir kita kuo, taipgi dalis eis pažangiai spaudai.

Tiktas parengimo taigi yra taipjuo kilnus.

Pertraukose trumpai kalbės V. Andruelis, iš Vilnius redakcijos, apie mirusį prezidentą Rooseveltą ir jo darbus, taipgi apie Lietuvos žmones.

Kenoshiečiams retai tokia proga taikosi toki gražių ir kilnų parengimą turėti. Užkviečia Komitetas.

**Petras ir Ona Boyle
Apleido Chicago**

Balandžio 12 d. P. ir O. Boyle apleido Chicago. Jie nusipirko ūkį Plainfield, Wis. Onutė Boyle, būvusi Giraitienė, turi du sūnu armijoj. Vyresnysis sūnus William po daugelio misijų ant priešio ir užstarnavimo aukštų garbės ženklų, dabar ilsisi Jungtinėse Valstijose, o Albinas yra kur nors už jūrų, karo fronte. Jis buvo sužeistas, bet pasveikęs vėl kaunasi su priešu.

Abu Boyle yra pažangūs žmonės, seni Vilnius skaitytojai ir pažangiųjų organizacijų nariai.

Linkime gero pasisekimo naujame gyvenime ir priauginti gyvulių, vaisyių bei grūdų dėl miestiečių. —Pažystama.

**Lankėsi Vilnyje
W. Gelumbicki**

Pereitą savaitę lankėsi Vilnius raštinėje Walter Gelumbicki iš Steger, Ill. Svečas buvo miesto ligoninėje, kur jam pertvėrė sulaužytą koją ir įdėjo į naują gipsą.

Walteris Gelumbicki patiko skaudžią nelaimę 1944 m. gegužės 10 d. Jisėjo gatvė ir neatsargus auto vairuotojas užlekk ant jo. Sulaužė jam koją, sužalojo galą ir rankas. Jau veik metaliai-

ko, kaip Walteris serga. Bet dabar daktarai mano, kad už kokio mėnesio galės nuimti gipsą ir ligonis galės vaikščioti be lazdų.

Nežiūrint jo skaudžios nelaimės, jis pasimokėjo už prenumeratę ir pasakė: — Jei neturėčiau Vilnius, tai tikrai nežinočiau kur dėtis. Linkime ligoniui gerai susveikyti ir vėl veikti pažangiam judėjime. —Pažystama.

**T. Burkauskio ir
C. Želvio Sveikimimai**

Tamas Burkauskas, kuris atvyko Chicago pasivečiuti ir šiuo laiku gyvena pas P. ir O. Baltučius, bus pirmas, kuris pridavė pasveikinimą Vilnius bendrovei šerinininkų suvažiavimui, kuris įvyks pradžioje kito mėnesio.

T. Burkauskas sveikina Vilnų su \$10.00. Tiek pat jis paukojo Lietuvos žmonių šelpimui. Gražiai pasielgė draugas Burkauskas. Charles Želvis, namų statybos kontraktorius, taippat pridavė penkinę šerinininkų suvažiavimui pasveikinti.

Chas. Želvis gavo laišką nuo savo sūnau Leono. Leonas esąs Filipinų salose. Jisai buvo sužeistas, bet jau pasveiko.

Turėdami reikalą, kreipitės prie C. Želvio šiu adresu: 5744 So. Union Ave. Phone Normal 0060. V.

Chas. Želvis, namų statybos kontraktorius, taippat pridavė penkinę šerinininkų suvažiavimui pasveikinti.

Turėdami reikalą, kreipitės prie C. Želvio šiu adresu: 5744 So. Union Ave. Phone Normal 0060. V.

Komunistų Atydai

Komunistų Sąjungos, Illinois-Indiana Distrikatas šaukia specialią susirinkimą pirmdienį, bal. 16 d., 7:30 val. vakare Midland Hotel Ballroom. Susirinkimas šaukiamas, kad išgirdus mūsų distrikto vadų pareikšimus ryšyje su velionio prezidento Roosevelto mirčia ir kitais pastarųjų dienų įvykiais.

Prasome visų Kapsuko klubo narių tai įsitmyti ir būtinai dalyvauti. Tik dėl labai svarbių reikalų šį susirinkimą galima apleisti. Midland viešbutis randasi po numeriu 172 W. Adams Street.

Kapsuko Klubui V. b. P. S. Šis pranešimas liecia ir kitus lietuvius priklausiančius bile sąjungos kuopose.

DIDRUKO RADIO VALANDOS:
W. H. F. C. 1420 K. Ketverge, 7 valanda vakaro.
W. C. F. L. 1000 K. Nedėlioj, 9:30 val. vakaro.

DIDELĖ RAKANDŲ, RADIO IR JEWELRY KRAUTUVĖ
JOS. F. BUDRIK
INC.
3241 So. Halsted St.
Chicago 8, Ill.
Tel. CALUMET 7237-4591

CRANE COAL COMPANY
5332 So. Long Avenue
Telefonas PORTSMOUTH 9023
WEST VIRGINIA ŠIŠKOTOS LEMER \$9.80
STOKER KRAVO Antkėros rėties, du sykiu platus, chemikalai prirento POKANOTOS EGG IR RANGE 11.75
PETROLEUM COKE Extra Coarse 12.50
PETROLEUM COKE FILE RUN — \$10.95

MORE HEAT

Yards 35-45

Ann's Tavern

(Buvusi Chalmers)
3600 S. Union Ave.
Atsilankiusius maloniai priimam ir pavošinam.
JUOZAS IR ANN POVLAITIS, Sav.

Tel. Virzinja 9492

Kasdien Avira ir Moterims
PAULINA Russian - Turkish
BATHS
SOUTH SIDES NAUJUSIAI PERTIS
Duodam Elektrus Trytmentus, Ultra Violet Sunshine ir Infra-Red Light Radiations, Netvarkų Kranjo Cirkulavimą, Reumatisms Škausimą, Lumbago, Saitų, Parazitų-Salma Naudojimas Elektrus ir Hydrotherapeutic Trytmentais.
DMGS TRYTMENTAI SU EXTRA VIOLET RAYS
Veidui Visam kūnui
nuo 1 iki 3 minučių už 50c nuo 1 iki 6 minučių už 1.50
Penki trytmentai už 5.50
Devyni trytmentai už 10.00
1657 West 45th Street, Kampas South Paulina Street
A. F. CZESNA, Savitinkas

**Atminčiai Musų Mylimai Dukteriai
HELENAI JANULIS**

Siandiena sueina šėli metai, kaip begalėseitųjų mirties išplėšė iš mūsų tarpo mūsų mylimaus dukterį. Ji buvo sulaukus vos tik 22 metų amžiaus. Tai tik pradžia jaunystės gyvenimo, pati žydėjimas. Helena jau buvo baigusi aukštą mokyklą ir du metus lenkė kolegija. Neklausia jai labai gerai sekėsi ir ji buvo daug žadanai visuomenė. Taipgi priklausė ir prie darbininkikių organizacijų ir rūpėjusiai darbuvoioi joso. Bet mirtis išskyrė ją iš gyvųjų tarpo ir nuvedė į šaltą kapą. O mums, tėvams ir jos broliams, liko išužuotas tokis smūgis, kožio nesame savo gyvenime turėję. Tai buvo liūdna ir didžiausia širdies skausmas visos mūsų šeimios gyvenime. Ta viską turėjom pergventi ir atsikirti su mylimaus dukrele, broliu—su sesute.

Mylima Helenute, tu jau ilgaievi amžinai Sv. Kazimiero kapinėse, o mes' tavęs nežiniršime. Išėnėme ir lankėsimės tavo kapą, kol mes būsimė gyvi. O tavo darai ir troškimus vykšime gyveniman.
MARJLONA IR JONAS JANULIAI, Tėvai
JUOZAS, PETRAS, Broliai

RAKSON'S TAVERN
3212 SO. HALSTED STREET
Victory 7692
**Nauja, Smagi
UŽEIGA**
BRIDGEPORTIČIAMS
Kanados Etilus, Vynal, Degtinės Ir Likeriai. Atsilankę patenkintai mūsų patarnavimu.

Dr. Emily V. Krukas
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4146 ARCHER AVENUE
Ofiso Tel. LA Fayette 3210
Res. Tel. REPUBLIC 0054
Jėgu Neatsiliepia —
SUNK KEDŽIUS 2698
V A L A N D O S :
Kasdien nuo 1 iki 3 val. Popiet
ir nuo 6 iki 9 val. vakarais.
Treičdienio vakarais ir Sekmadienės pagal Susitarim.

Dr. T. Dundulis
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso Valandos: 1-3 ir 6-8:30 p. m.
Treičdieniais pagal sutartm.

Dr. Marjan S. Swiont
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4204 ARCHER AVENUE
V A L A N D O S :
Nuo 1 iki 4 popiet
Nuo 7 iki 9 vakaro
Rezidenčios PORTSMOUTH 6616
Ofiso LA Fayette 6368

Dr. G. R. Butko
LIETUVIŲ
KOJŲ SPECIALISTAS
7214 S. Ashland Avenue
OFISO VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 9 vakaro.
Telefonas: YARDS 2246

Dr. C. Z. Vezelis
DENTISTAS
4645 S. Ashland Avenue
(Ari 47th Street)
V A L A N D O S :
1 ryte iki 9 vak. Trečiad. susitarus.

Dr. Marjan S. Swiont
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4204 ARCHER AVENUE
V A L A N D O S :
Nuo 1 iki 4 popiet
Nuo 7 iki 9 vakaro
Rezidenčios PORTSMOUTH 6616
Ofiso LA Fayette 6368

Medicinos Daktarai

Dr. Emily V. Krukas
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4146 ARCHER AVENUE
Ofiso Tel. LA Fayette 3210
Res. Tel. REPUBLIC 0054
Jėgu Neatsiliepia —
SUNK KEDŽIUS 2698
V A L A N D O S :
Kasdien nuo 1 iki 3 val. Popiet
ir nuo 6 iki 9 val. vakarais.
Treičdienio vakarais ir Sekmadienės pagal Susitarim.

Dr. V. A. Šimkus
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
IR AKINIUS Pritaiko
744 W. 35th Street
Valandos: 2-4 ir nuo 8 iki 9 vakare
New's, Sec's ir Sul's vakarais
tik pagal sutartį.

Dr. Striko'is
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. Ashland Avenue
Valandos: 2-4 ir nuo 8 iki 9 vakare
New's, Sec's ir Sul's vakarais
tik pagal sutartį.

Dr. T. Dundulis
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso Valandos: 1-3 ir 6-8:30 p. m.
Treičdieniais pagal sutartm.

Dr. Bertash
756 West 35th Street
(Kamp. 35th ir S. Halsted Sts.)
V A L A N D O S :
nuo 1 iki 3 ir 6-8:30 iki 9:30 vakaro. Trečiadieniai ir Sekmdieniais nuo 1 iki 3-ju popiet.
Rez. 4826 S. Kimbark
Phone Grovehill 2111

Dr. A. G. Butko
LIETUVIŲ
KOJŲ SPECIALISTAS
7214 S. Ashland Avenue
OFISO VALANDOS:
Nuo 9 ryto iki 9 vakaro.
Telefonas: YARDS 2246

Dr. C. Z. Vezelis
DENTISTAS
4645 S. Ashland Avenue
(Ari 47th Street)
V A L A N D O S :
1 ryte iki 9 vak. Trečiad. susitarus.

Dr. Marjan S. Swiont
GYDYOJAS IR CHIRURGAS
4204 ARCHER AVENUE
V A L A N D O S :
Nuo 1 iki 4 popiet
Nuo 7 iki 9 vakaro
Rezidenčios PORTSMOUTH 6616
Ofiso LA Fayette 6368

Dr. G. R. SERNER
LIETUVIŲ AKIU GYDYOJAS
25 Metų Patyrimas
Tel. YARDS 1829
Priešako Aklinas
Keivias Aklis
Italis
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
3401 SO. HALSTED ST.
Kampas 34th St.
Valandos nuo 10 iki 4, nuo 6 iki 8
Nedėlioj pagal Sutartį

EXTRA! EXTRA!
Permainytas Vardas ir Adresas
MONARCH
LIQUOR
Lietuviškas Žydukas
3529 S. Halsted Street
Phone Yards 6654

ANN'S TAVERN
3415 S. Halsted Street
ANNA BAGDONAS, Sav.
Kingsbury Alus, Geri Cigariai
Škanus Vynas ir Degtinė

**ŽAGARIEČIŲ KLIUBO
PERSTATYMAS**
VIENO VEIKSMO
FARSAS — 'SPASTAI'
(Parašyta Broniaus Vargšo)
SU KONCERTINE PROGRAMA
Nedėlioj, Balandžio 15 diena, 1945
LIETUVIŲ LIUSYBĖS SVETAINĖJ
14th St. ir 49th Ct., Cicero, Ill.
Dalyvaus Cicero Motery Choras, vadovybėj D. Yuden
Duryš avtorius 4 val. Programos 5 val. popiet
Ižanga, įskaitant karo taksus, 65c

